

БУКВАР

ПРОСВЕТА





БУКВАР



Учебникът е одобрен от МОНТ.

Първо издание 1990 г.

Второ издание 1993 г.

Валидни са учебниците, издадени през 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998 г.

© Стойка Здравкова Здравкова, Петър Минков Пацов, Асен Иванов Босев, Атанас Иванов Цанков, Тодорка Ангелова Узунова, 1990 г.

© Владислав Паскалев Паскалев — оформление, 1990 г.

© Борислав Владимиров Стоев, Николай Николов Стоянов, Алекси Стефанов Начев,
Иван Димов Иванов — илюстрации, 1990 г.

Издателство „Прогрес“, София

ISBN 954-01-0337-1

СТОЙКА ЗДРАВКОВА
ПЕТЪР ПАШОВ
АСЕН БОСЕВ
АТАНАС ЦАНКОВ
ТОДОРКА УЗУНОВА

БУКВАР

за първи клас

на средното общеобразователно училище

Просвета
София





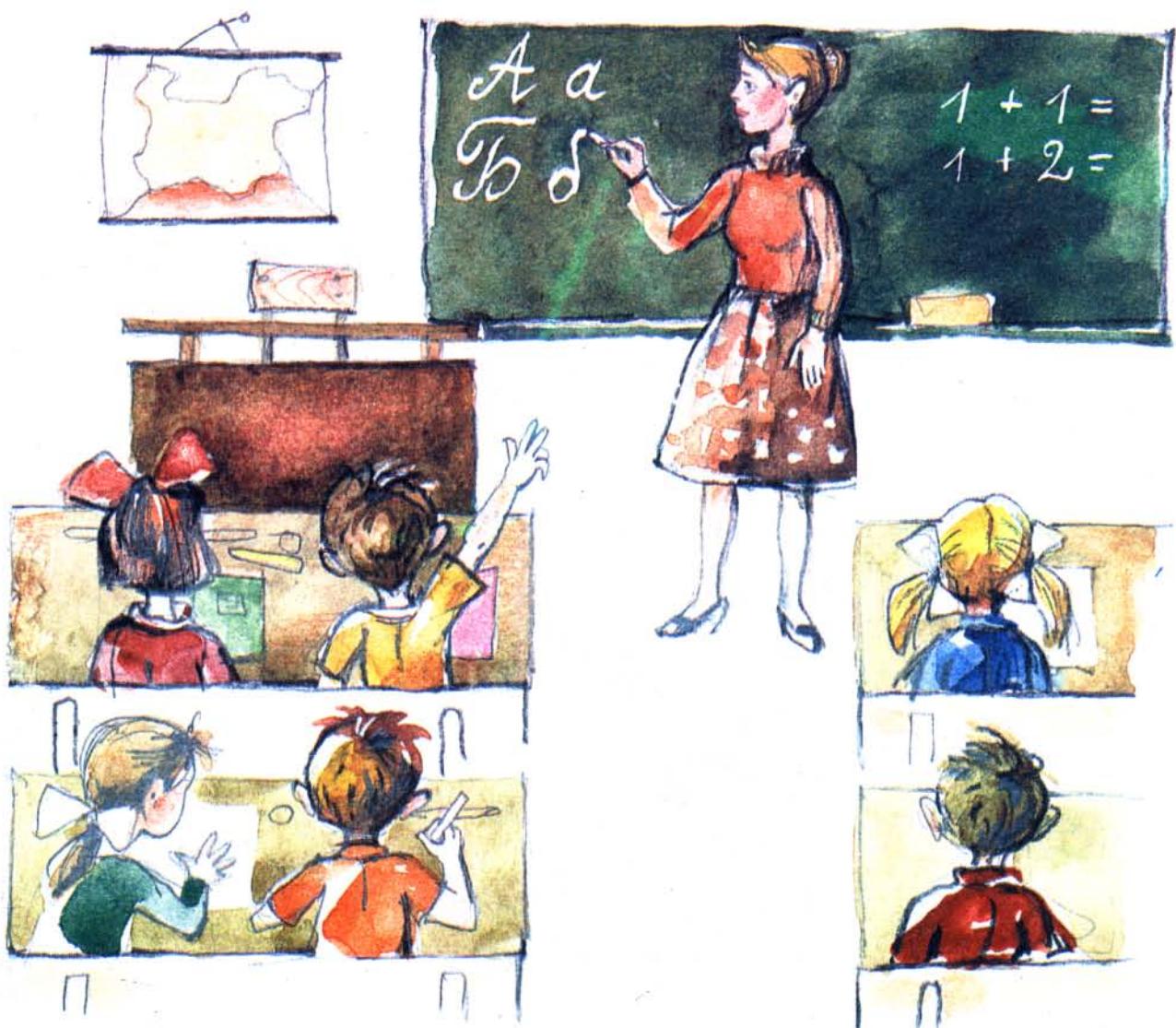














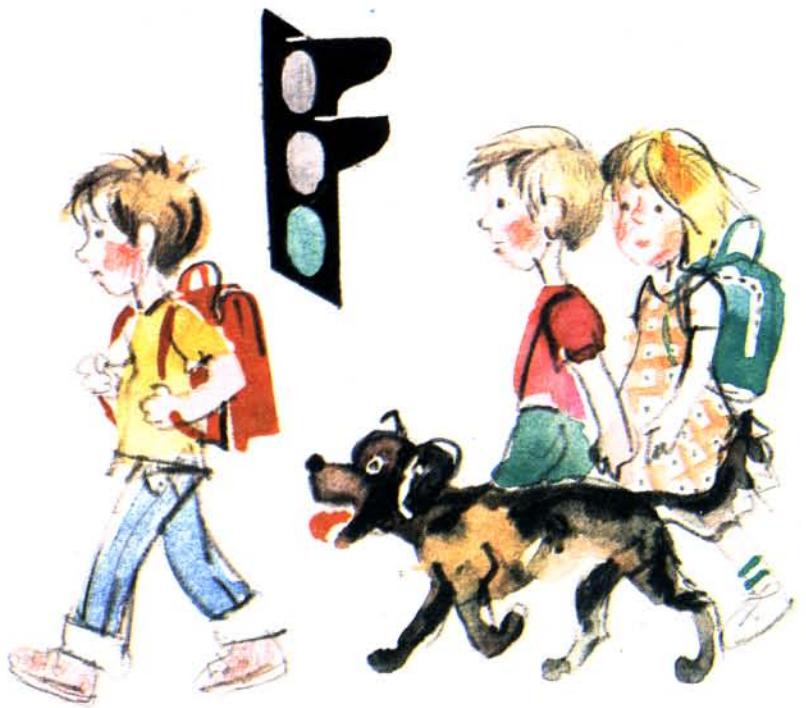


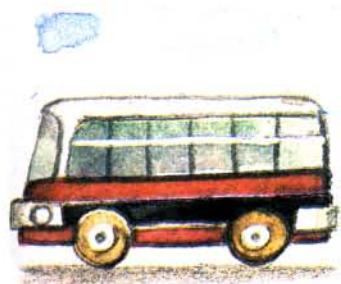
! ?

— .

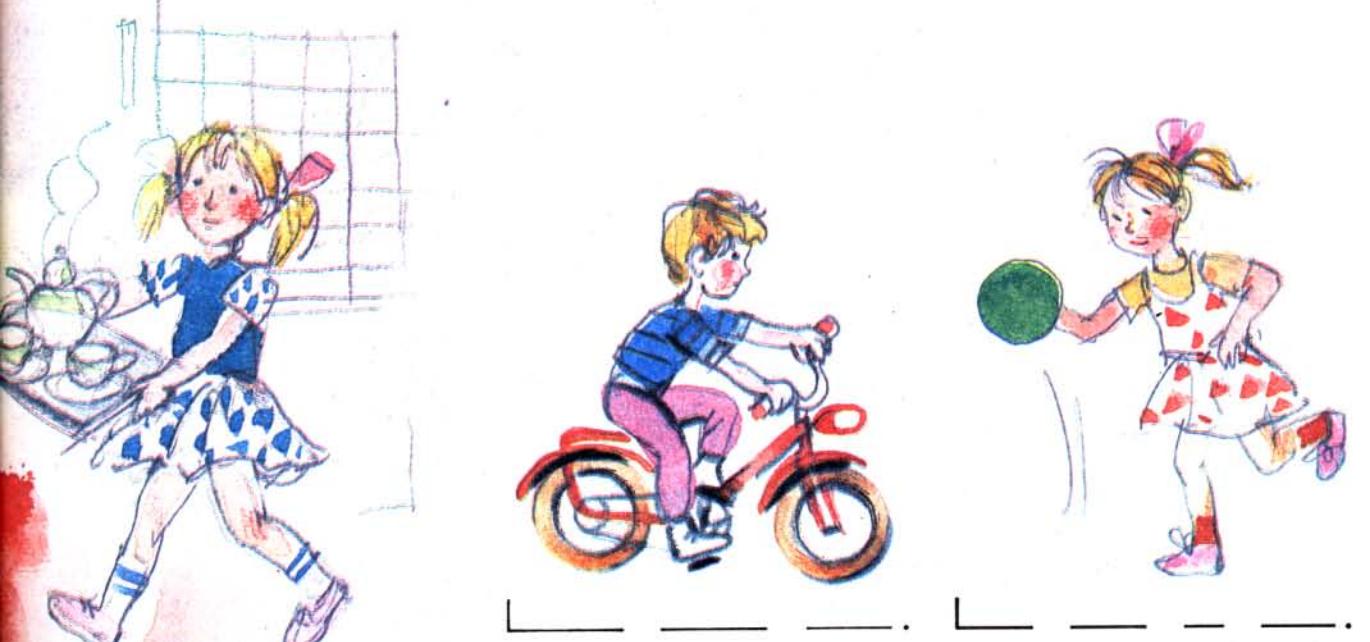
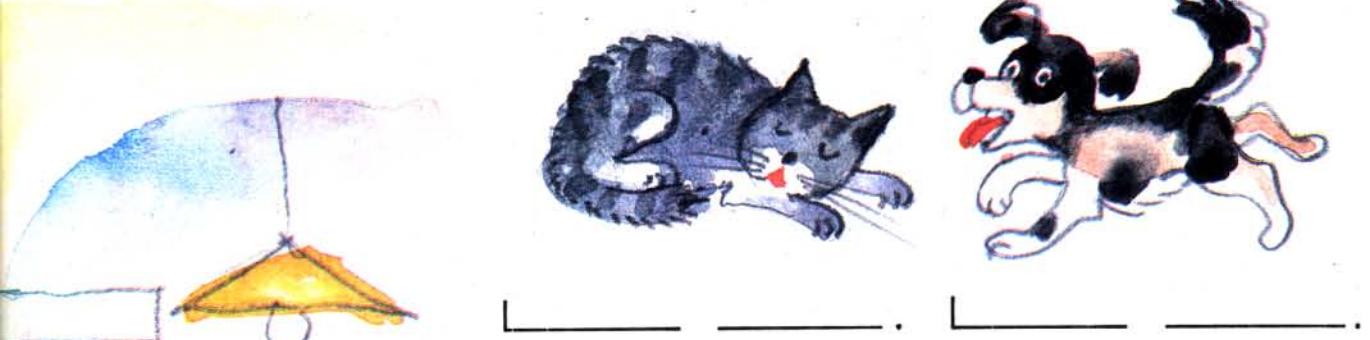
— ?

— !











—



—



—

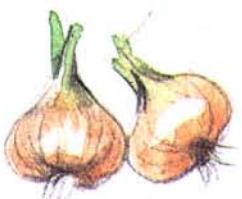


—

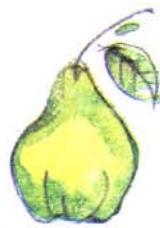


—



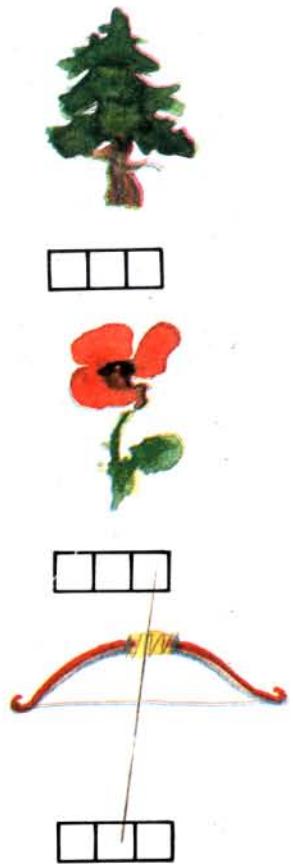


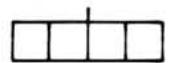
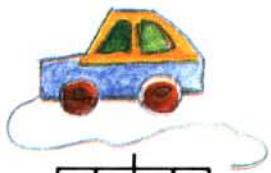
?



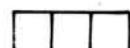
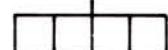
—
—
—

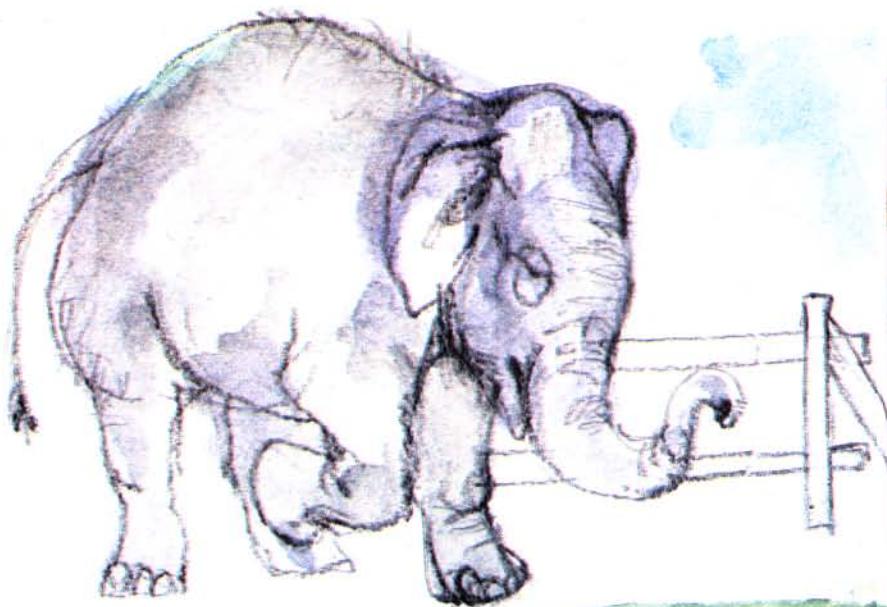
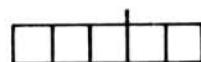
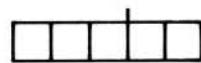
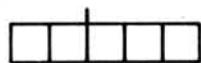
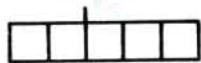
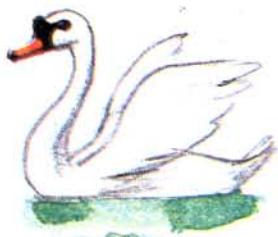


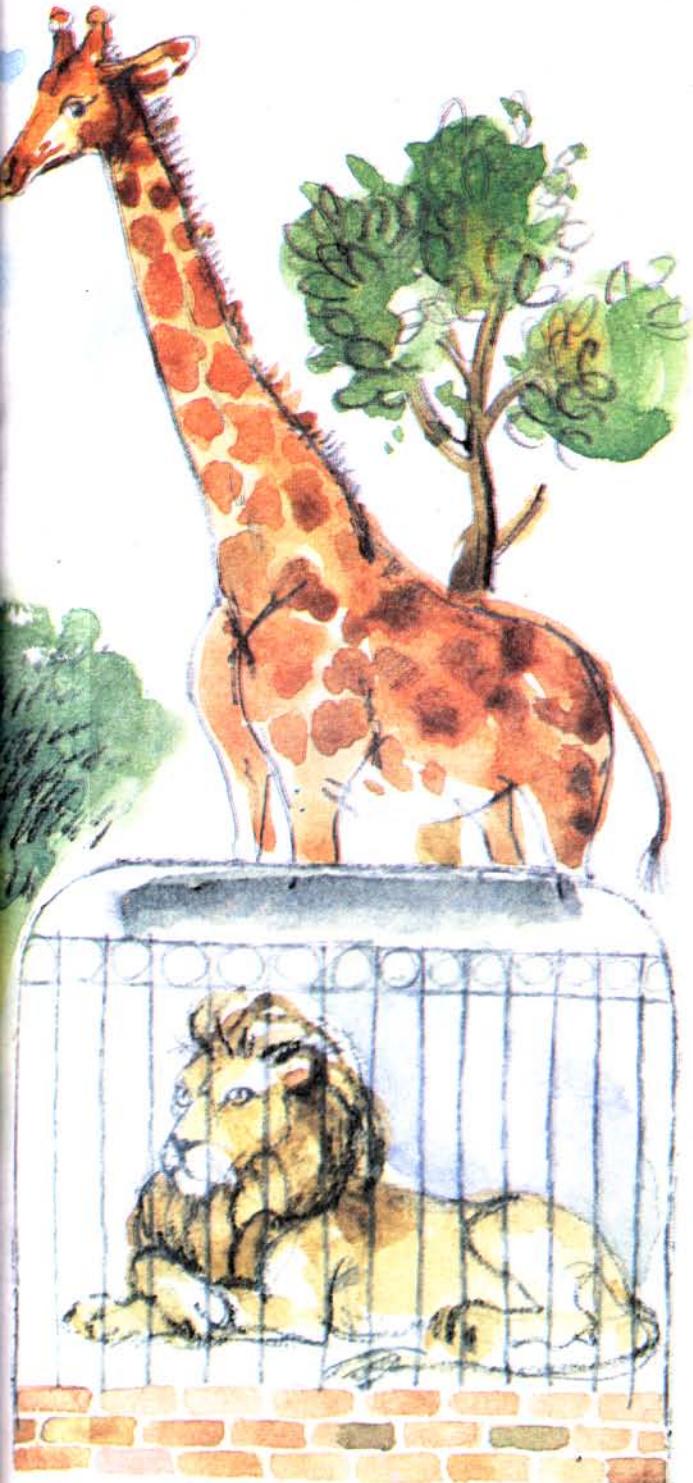




?







?

--	--	--

--	--	--



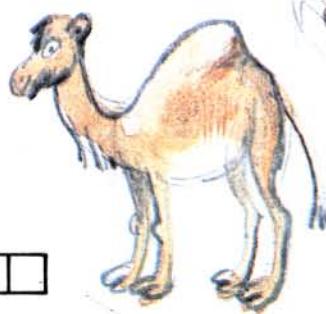
--	--	--	--



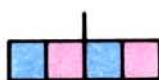
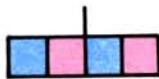
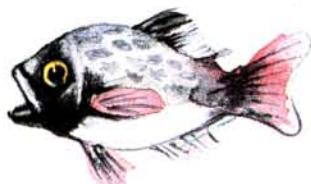
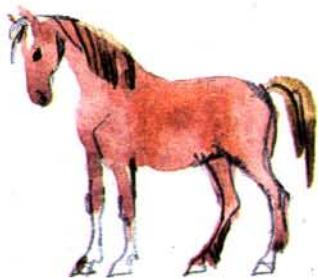
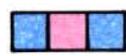
--	--	--	--

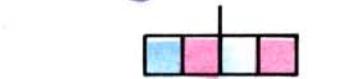
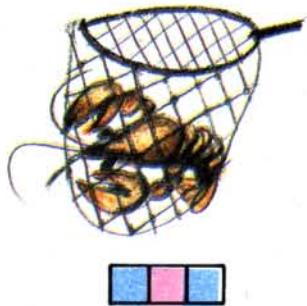


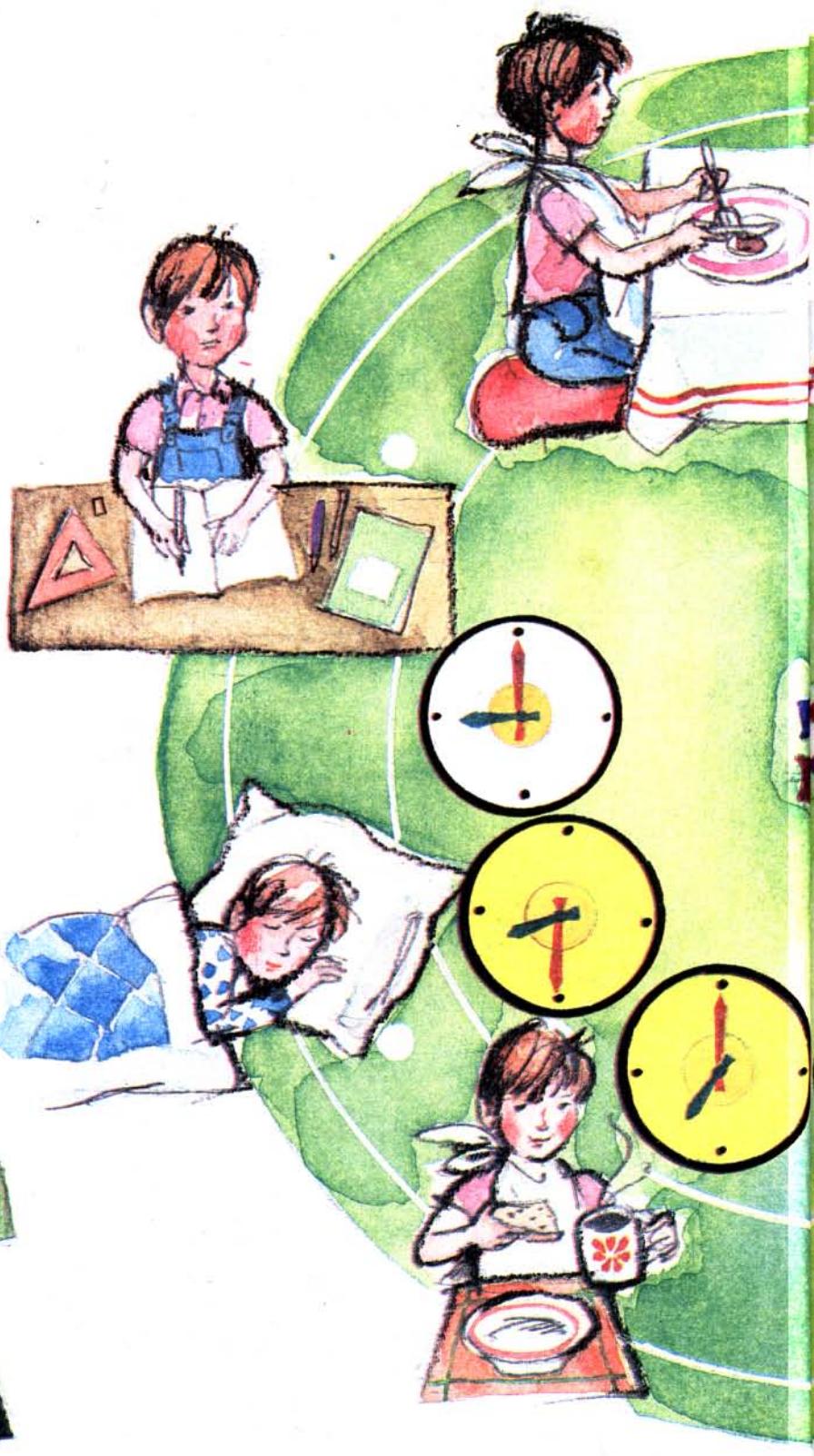
--	--	--	--	--



--	--	--	--	--	--

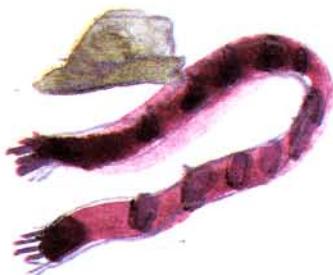




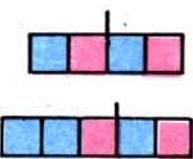
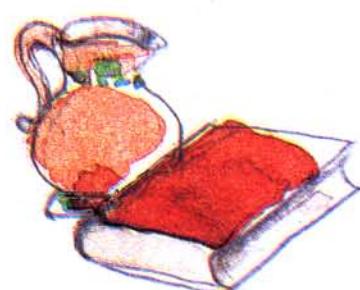




— ? !



— ?



Аа Бб Вв Гг
Ии Йй Кк
Оо Пп Рр Сс Тт
Шш Щщ Ъъ

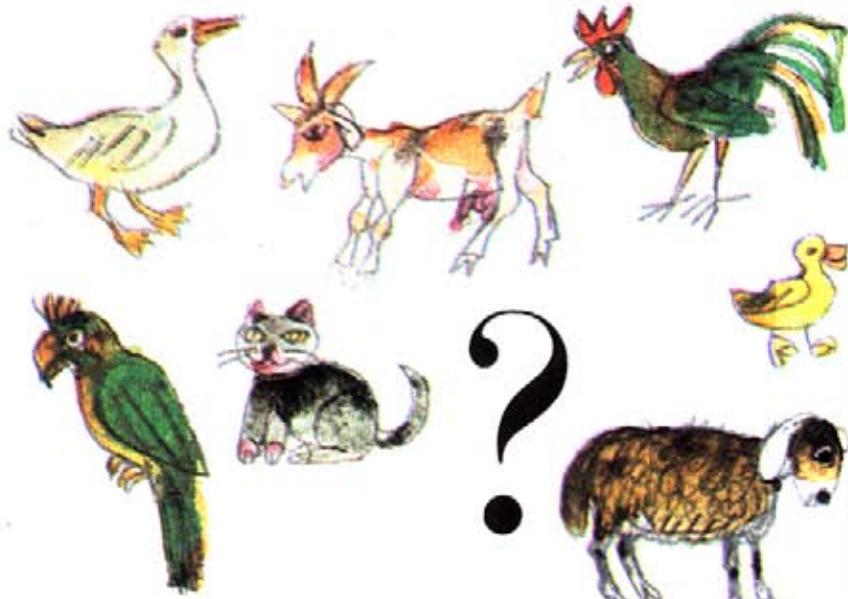
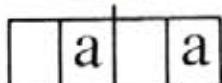
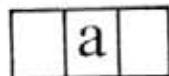
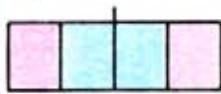
Аа Бб Вв Гг Dg
Кк Лл
Оо Пп Рр Сс Тт
Чч Шш Щщ Ъъ

Дд Ее Жж Зз
Лл Мм Нн
Үү Фф Хх Цц Чч
Ьь Юю Яя

Ее Жж Зз Ии Йй
Ми Нн
Үү Фф Хх Үү
Ьь бъ Юю Яя

Aa

Aa





	a	a
--	---	---



	a	a
--	---	---



--	--	--	--	--

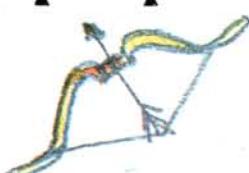
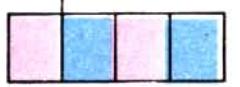
— A a a!



, a _____.

Ъ

ъ ѿ



a	ъ
---	---



ъ	ъ
---	---





	ъ	
--	---	--



ъ	а
---	---



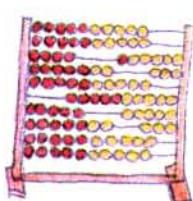
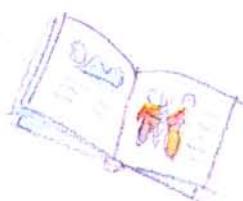
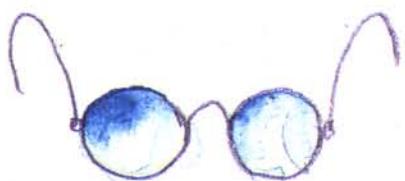
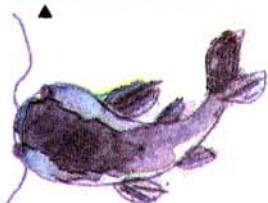
--	--	--	--



— ъ ъ ъ!

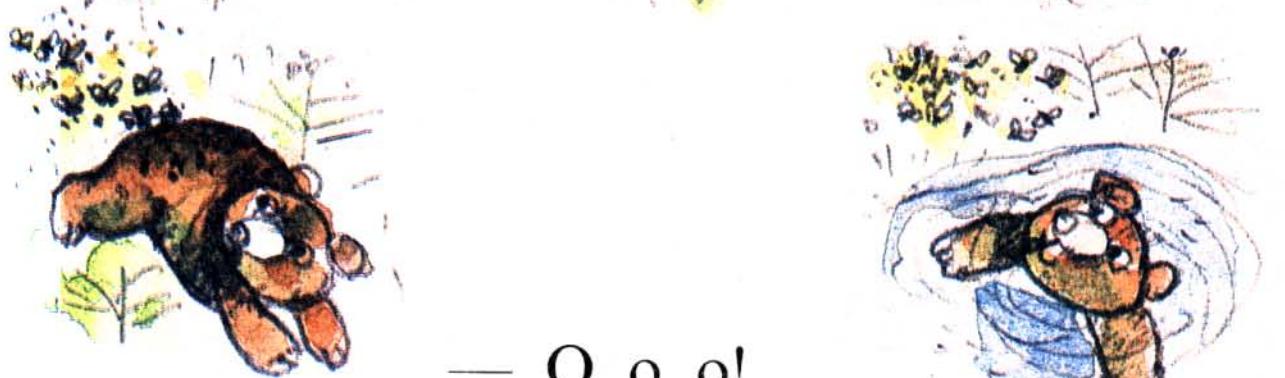
Oo

Oo

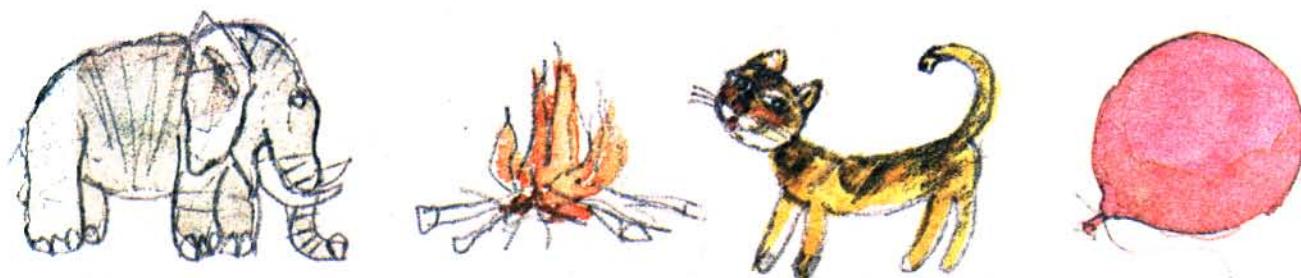


?





— О о о!



о	о	о
---	---	---

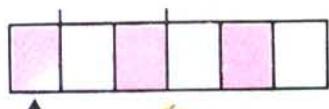
о	ъ	о
---	---	---

о	а
---	---

о	о	о	о
---	---	---	---

y y

y y



y a



a a y

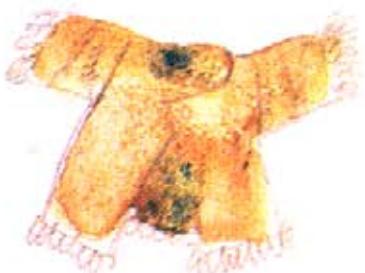


?





— y y y!



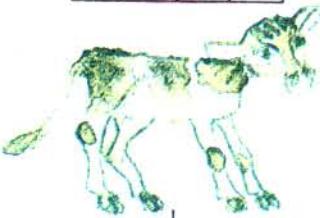
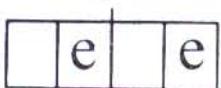
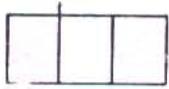
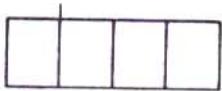
y a

o y

y a

Ee

E e





e	e
---	---



e	e	y	a
---	---	---	---



a	a	e
---	---	---



--	--	--	--	--	--

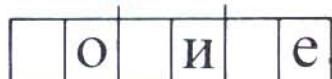
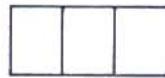
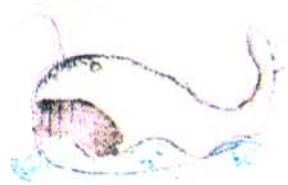
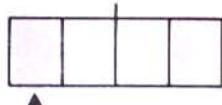
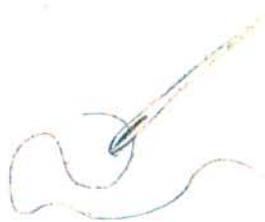


e	e
---	---

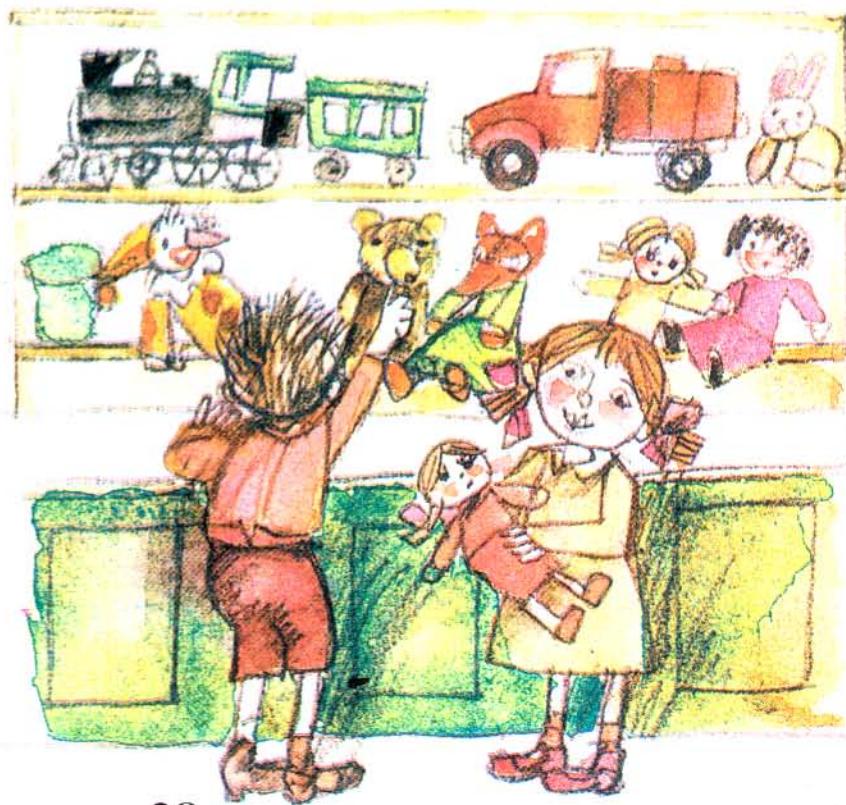
— E e e!

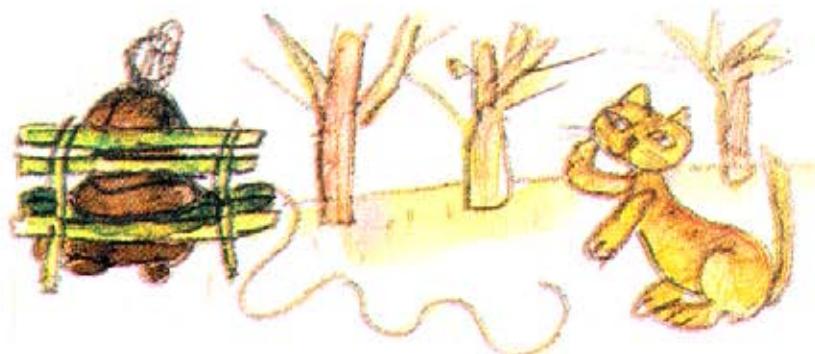
Ии

Ии



— И и и!





	и	а	
--	---	---	--



--	--	--	--	--



и

А а — Ъ ъ
О о — У у
Е е — И и



а ъ



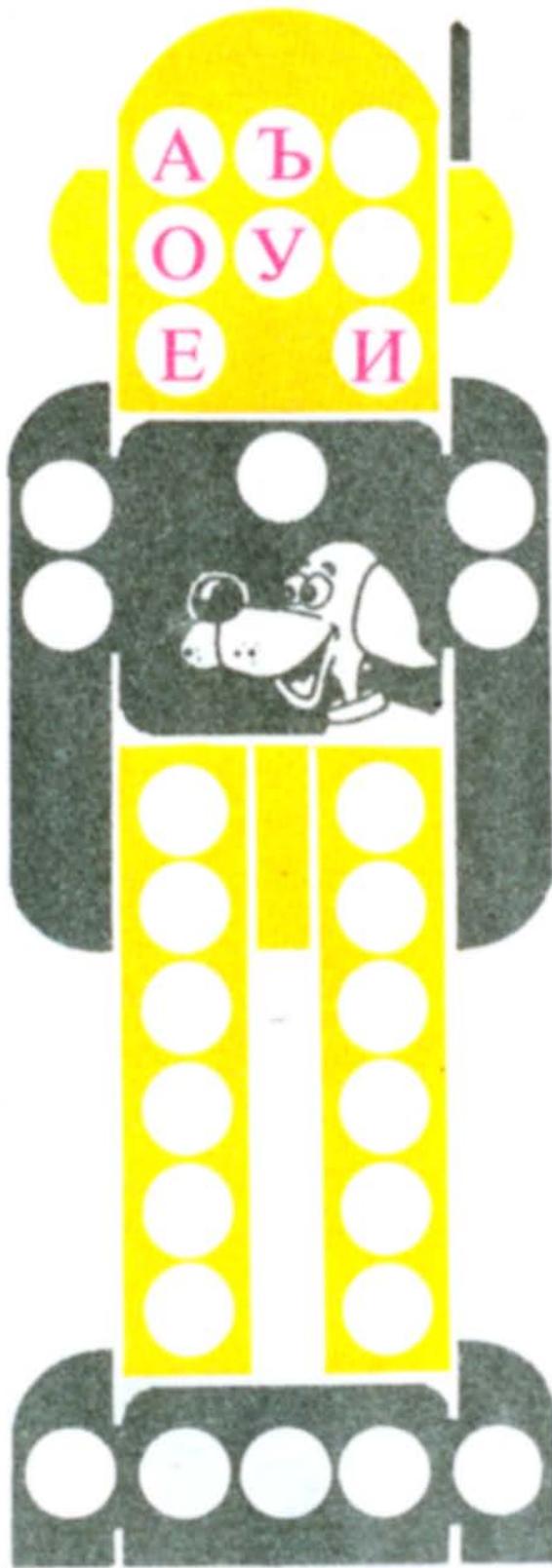
о у



е е



а а



ъ



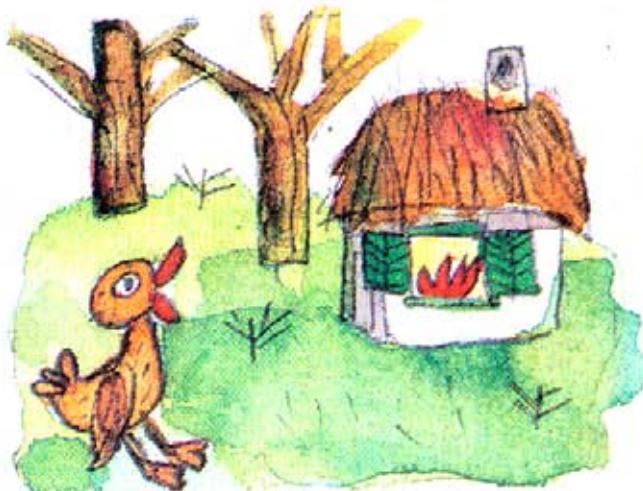
у



и



о о



e___, a



e___.



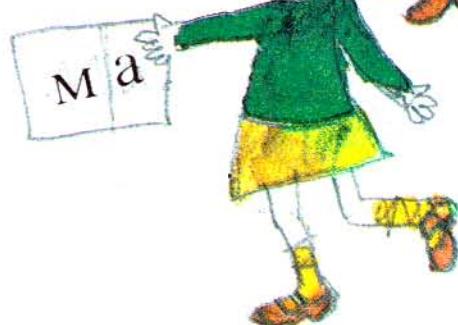
e___, a



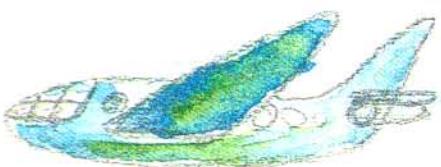
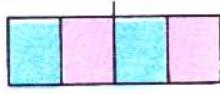
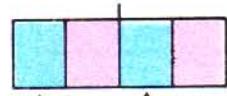
e___.

М М

Ми



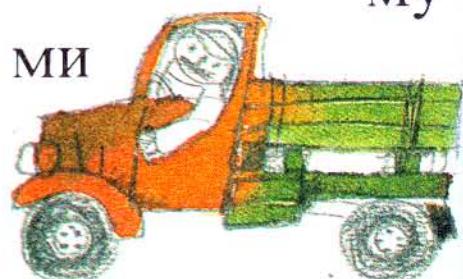
ма мъ мо му ме ми
ам ъм ом ум ем им



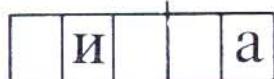
мо



му



ми



ма

ма ма
мама

ма мо
мамо

и ма има
и ме име

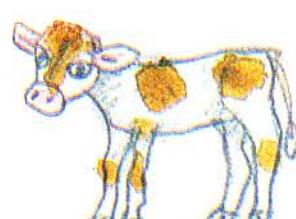
ми е мие
ми ем мием



А, мама!
Мамо, мамо!

Мамо, имам

Еми има



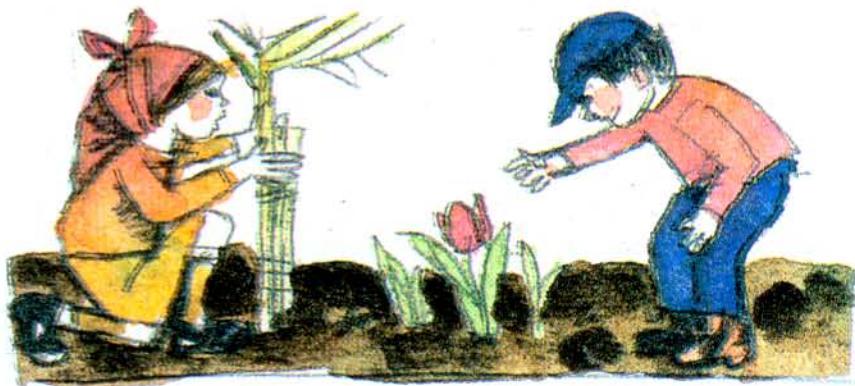
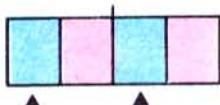
Me !

My !

Л л

Л л

ла лъ ло лу ле ли
ал ъл ол ул ел ил



ла

ла | е

ле

е | ла

ли

ла | ле

мо | ли

ме | ли

Лале

— Лили, ела! Лале!

— Лале ли?

— Лале!

ла
ми 
ло
ли

мила
мило
мили

Е 
МИ
МИЛ

мие
уми

и
ли
или

и	м	а
м	и	л
а	л	о

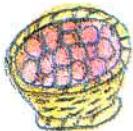
у		
м	и	л
и		
л		



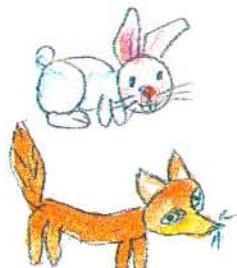
Мила мие



Лила мие



А Емил? Емил уми



или



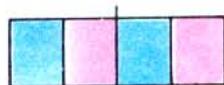
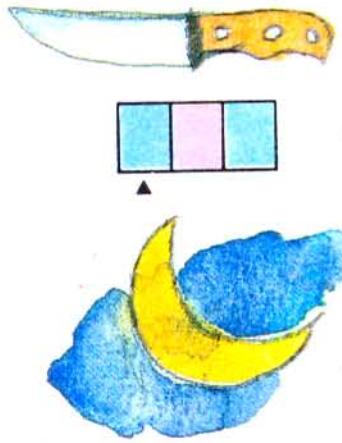
или



Н н

Ҥ Ҥ

на нъ но ну не ни
ан ън он ун ен ин



на А | на
лу | на

ну ну | ла
ну | ли

Мина: Мое е!

Нина: Не, не! Мое е!

Мила:  е на Мина, а  е на Нина.

Еле на
Елена

Миле на
Милена



Имена

А | на
И | на
Ли | на
Ми | на
Ни | но
Не | но



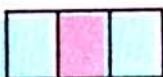
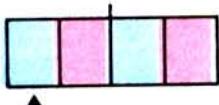
Нина: Ина или Нина?
Лина: Милена или Елена?
Мила: Не, Ани, Ани!
Нани, нани, нани,
мое мило Ани!

Не!

P p

Р р

ра ръро ру ре ри
ар ър ор ур ер ир



ре

о|ре
мо|ре

ру

Ру|мен
ру|мен

На море

Марина е на море.



Марина намери



.
А Румен? Румен намери



ра ра о | ра
ре ре о | ре
ри ри о | ри

Лили мие
 —
 мери
 —
 мели



Руми и Лили

Рано ра | ни | ли Руми и Лили.
Рано ра | ни | ли. Мели и мили.



мир | но
не | мир | но





	а	ъ	о	у	е	и
м	ма	мъ	мо	му	ме	ми
л	ла	ль	ло	лу	ле	ли
н	на	нъ	но	ну	не	ни
р	ра	ръ	ро	ру	ре	ри

мир
мир|на
мир|но
мир|ен

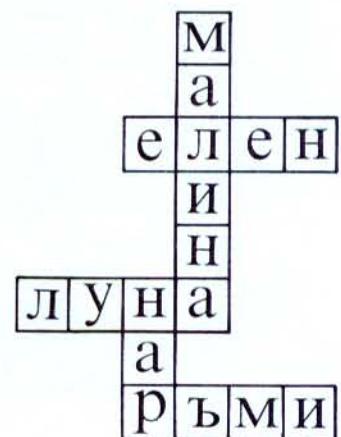
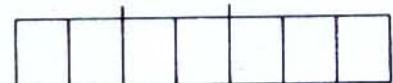
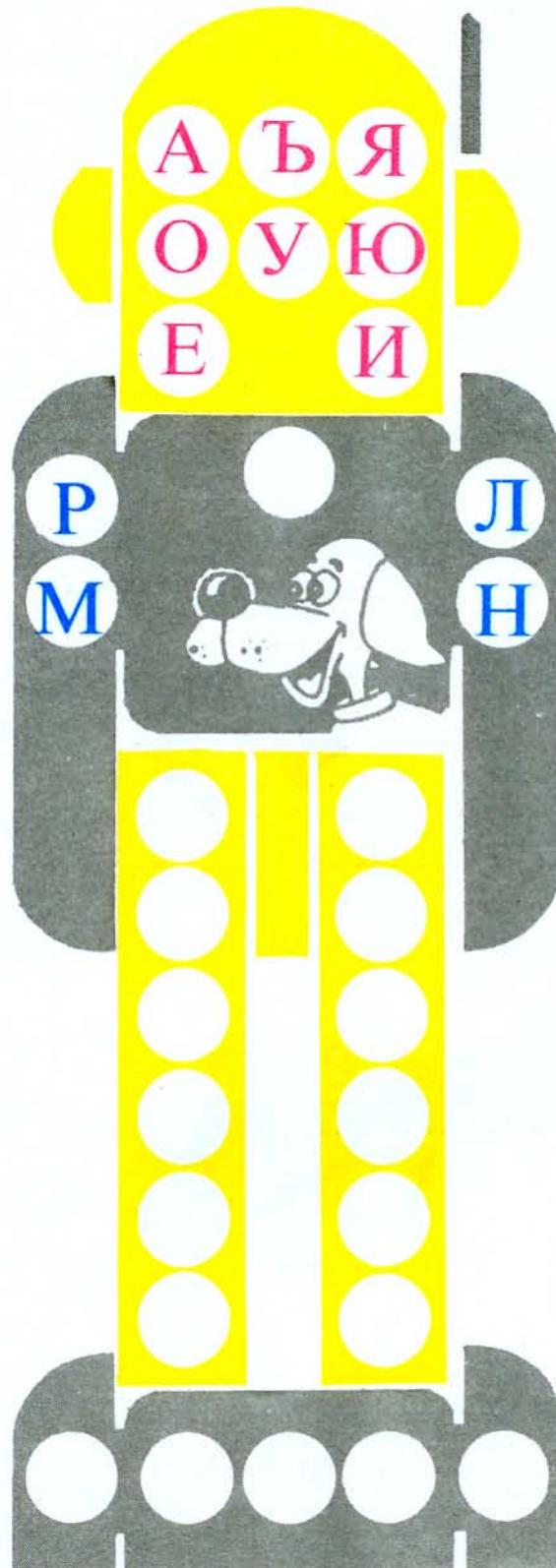
лен
ле|нен

ра|на
ра|нен

лу|на
лу|нен



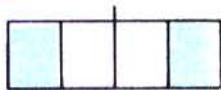
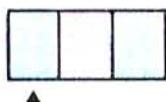
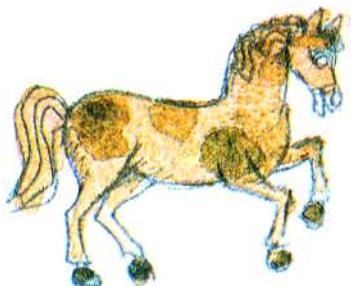
у|мо|ра
у|мо|рен
у|мо|ре|на



Кк

Кк

ка къ ко ку ке ки
кла кра кло кро кли кри



?

как ка|ра
мак ка|рам
лак ко|ла
рак ко|ле|ло



Иمام 5 мака!

?



Карам кънки.

кънки?



Карам ски.

?



Иمام 3 мака .



?

лак

льк

лик

лук

как

кака

кула

кукла

лен

клен

мак

мрак

кон

клон

Кукла

Милка има малка кукла. Крои
ѝ рокли. Мери и крои, крои и мери.



Колко е мила!

Кукло мила!

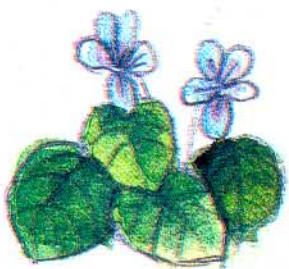
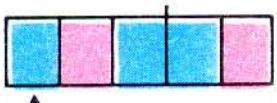


на клон кука: — Ку-ку! Ку-ку!

Т Т

Т Т

та тъ то ту те ти
тра тръ тро тру тре три



Татко и Тони

Татко има метър, трион,

и . Тони кара

Котето тел. А ?

Тони и татко му



т а м тик-так

т о м тук-там

т и м

тат | ко три

Тот | ко три | он



ме та
те
ти

мета
мете
мети

тон
Антон

те
ле|те
ле|тен

кот|ка
крот|ка

три
три|ма
три|ма|та

трак
тра|ка
трак|тор



Мамо, како, тате!
Ето тук! Елате!

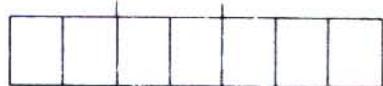
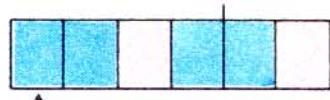


Котето на Тотко
никак не е крот|ко!

Cc

са съ се си со су
сме сми сне сли сто ста

Cc



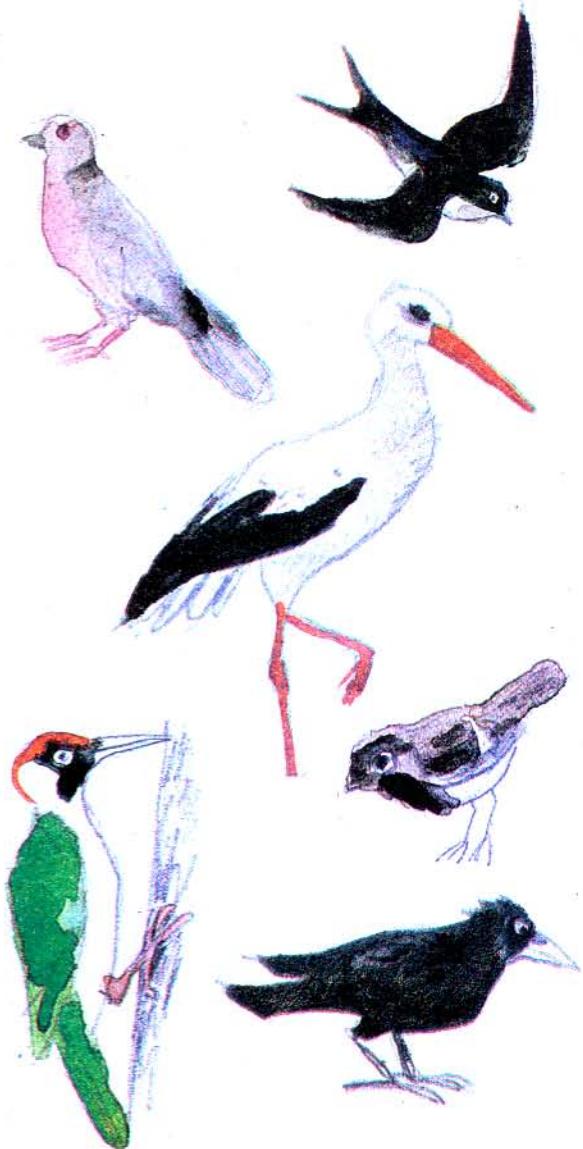
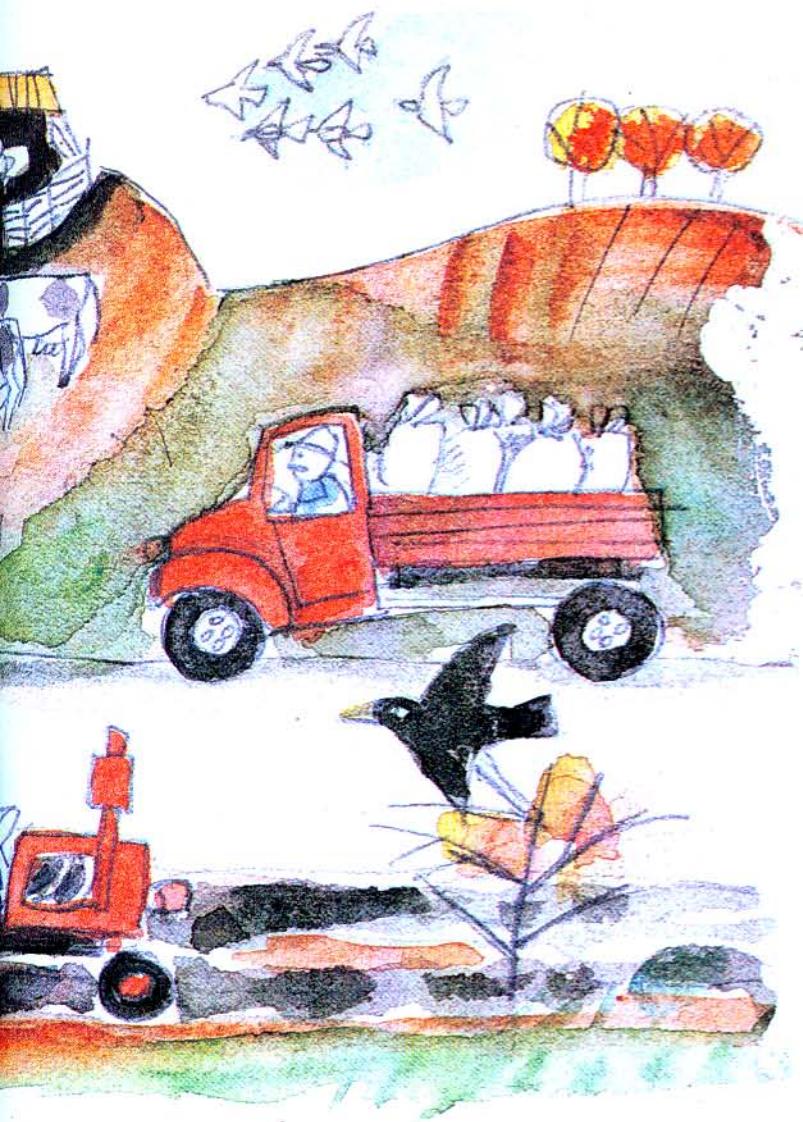
Есен

се ме семе
ло село сено
но

месо кос

Есен е. На село се оре и сее.
Татко кара семе с камион.
Само косът не му мисли.
Ни оре, ни сее.

На | есен отли | тат
или не отлитат?



се
сее
сеем
се | ме | на

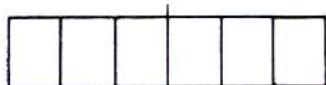
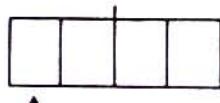
е | сен
ле | сен
те | сен
сме | сен

о са м со **к**
ос съ м со **л**
оса сом со **с**

П п

P *n*

па	пе	по	пу	пи
пре	пле	при	пли	при
спре	спле	спри	спли	спро



по́т	па́те
път	пат́ка
пет	па́ток
път	
път́ка	
път́ник	

На потока

Пет патока път поели. На потока
те се спре́ли.

Тупнал ка́мък от скала.
Лит|нали като стре́ла.

пор
спор
спорт

топ | ка
троп | ка

пас | та
пис | та
пус | та

пет
плет
пле | те



Петър
плет плете —
по три пръта
пре | пли | та.
Плети, Петре,
плета!

Ранно тиче рано пее.

Прела Пена,
прела Пена —
та на | прела



Плела Пена,
плела Пена —



о | пле | ла

на Елена.



пле | ла
пре | ла

пор | токал

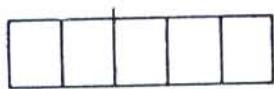
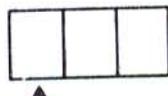
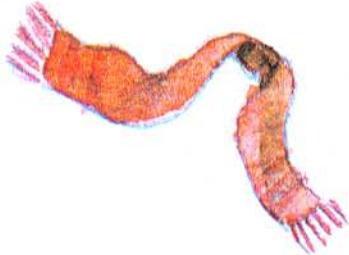
п	а	с	т	а
	а			
т	ъ	п	а	н
		у		
п	а	н	е	р

п	а	п	ка
		и	
п	е	р	ла
		а	
п	о	т	ок

Ш Ш

Ш и

ши ше шо ша шу
шли шле шло шка шку



пла | ши
у | пла | ши

шу | шул | ка
ши | шар | ка



Уши Муши

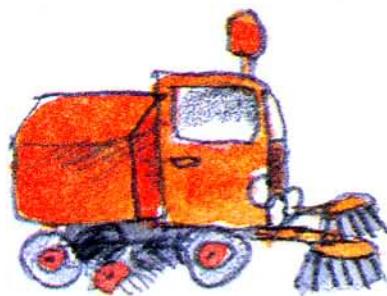
Пол | ска | та мишка Уши Муши
припна по пъ|те|ка|та. Тър|сеше
шу|шул|ки и семена. Намери, но се
у|пла|ши. На клона сто|еше



Уши Муши се покри с шума и се
притаи.

А по-нататък?

Машини



Машина мете
и мие.



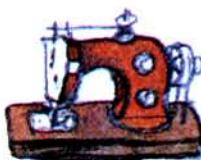
Машина пише.

кос — кош



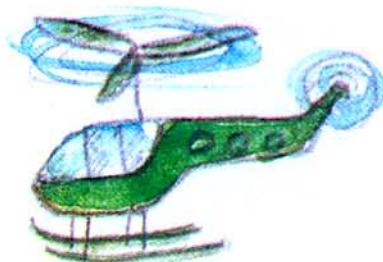
Машина оре
и сее.

на
наш
наши



Машина шие.

Шумен
шумен



Машина лети.

су|ша
слу|ша



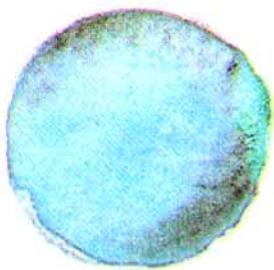
Машина копае.

шум
шум|но

машина
машини
машинист



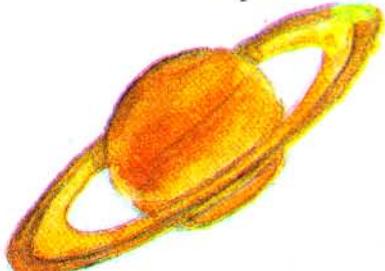
Луна



Нептун



Марс



Сатурн

?



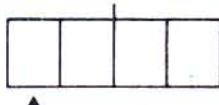
Към Космоса **в** простори сини
отлитат умните машини.



Нашата ракета
лети към планетата Нептун.

В в

Вв



вар
вир

век
вик

ри |су |ва
на |ри |сува



Мишле и молив

Миш|лето намери молив.
Нари |сува колело.
Ето му два мус|така и уши.
— Оле-ле! Това е котка! —
викна то и се втурна към
вра |та |та .

И вие у|пла|шете миш|летата,
като нари|сувате котка!

вила вари
сви|ла сва|ри

вана
вра|на

льв — лъ|вове
мо|лив — мо|ливи

нов — нови
кра|сив — кра|сива

лас|кав — лас|кава
лъс|кав — лъс|кава

лов невен



Врана и Лисана

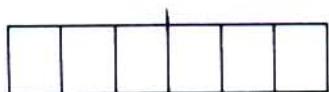
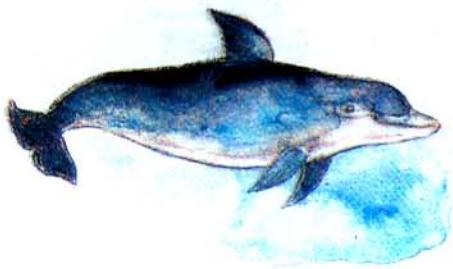
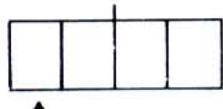
Намерила враната къс сирене.
Минала Лисана и ласкаво рекла:
— Врано, Вранке, колко си
красива! Каква лъскава перушина
имаш! А как ли пееш, Вранке?



Какво станало по-нататък?

Д д

D g



дам — там
дом — том
дим — тим
десен — тесен
дърво
дървета



Под дървото

Днес е топло. Спирам се под едно дърво. Колко клони над мен! Колко листа! Клонките едвам-едвам потрепват. Листата сладко шепнат: шу, шу, шу..., като при спив на песен...

едно първо
две второ

дърво кара
дървар докара

д или т

мед — меда
лед — леда

млад — млади
сит — сити



Да е лед,
не е лед,
да е мед,
не е мед,
а се топи
като лед
и е сладко
като мед.

?



Дървар

Един дървар отишъл в
пла|ни|на|та да си докара дърва.

По|сед|нал да се отмори
Дошли две палави



Едното дърпа триона и вика:
— Това е мое!

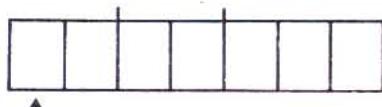
Второто дърпа, триона не дава.
Дърпали, дърпали и с триона
търкали. Дървото повалили.

А те къде се скрили?



Бб

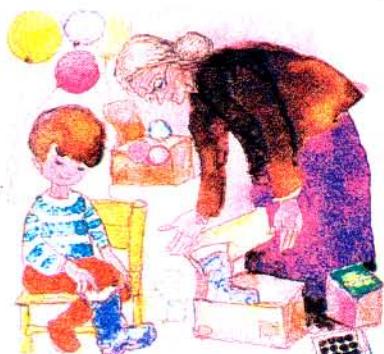
Бб



баба
бебе

бор
Борко

балон
бон|бон
би|бе|рон



Баба

Баба ми даде бонбони.
Даде ми и балони.
Донесе ми нови ботушки.
Помилва ме:
— Бъди добър, бабин Борко!
— Бабо мила, бабо сладка!



б или п

боб — боба

топ — топа

слаб — слаби

скъп — скъпи

мик | роб —

мик | ро | би

мик | рос | коп —

мик | рос | копи

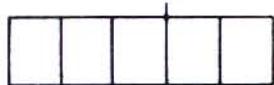
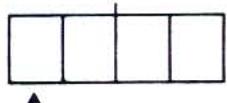


Baba dabu dede.

Bede dabu dada.

З з

З з



за

роза

риза

бърза
върза

зи

зима

зиме

зимен
зимува



Бреза

Настъпи зла зима. Заледи реката.
Покри с преспи пла|нината.

Малката бреза остана без листа.
Зъзне от студ. Самотна е.
Иска ѝ се да заспи и да забрави
зимата.

Наоколо е пусто. Само заекът
зимува наблизо.

з	н	а	м	е
а		л		з
в	р	е	м	е
о		н		р
д	в	а	м	а

Вълкът и седемте козлета

На | пра | вила си козата
дом. Родила си седем
коzлета.

Изли | зала на паша
всеки ден...

— Мили мамини коzлета,
отво | рете!

коzа
коzле

вика
завика

тропа
затропа



Дошъл вълкът.
За | тро | пал. Зави | кал:
— Мили мамини коzлета,
отворете!

А коz | ле | тата казали:
— Това не е мама. Мама
не вика така силно.

И не му отворили.



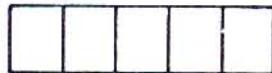
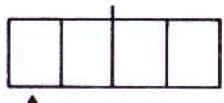
Опитал се вълкът да се
промени. Дошъл отново.
Извикал, но не така
силно:
— Мили мамини коzлета,
отворете!...



А след това?

Г Г

Г г



- | | |
|----|--------|
| га | гара |
| ги | гира |
| ѓъ | ѓъба |
| ѓъ | ѓъбар |
| го | гора |
| | горски |



Игра в гората

В гората си играли Кле|по|ушко,
 куклите Ганка и Гинка
 и папа|галът Гого.
 Сепнал ги
 непознат глас:

— Гу-гу! Гу! Къде съм?
 — С нас иска да играе и друг! —
 за|кла|тил глава Клепоушко.
 — Да го потърсим!

Гинка и Ганка по|глед|нали

нагоре към една

— Ето! Това викаше „Гу-гу“.





— Не, не е това! — възразил Клепоушико и показал на другарите си . Това гукаше!

— Аз ви казвам викаше „Гу-гу“! — изпискал панаалът Гого.

разперила крила. вдигнала глава нагоре.

си показал рогата. Но нито един не казал „Гу-гу“.

— Гу-гу! Гу-гу! Аз съм . Добре дошли! Елате да играем.

глас — клас
гука — кука

г или к

рог — рога
сок — сока

праг — прагове
крак — крака

Нова година

Добре дошла, добре дошла,
със радост всеки озари!
Блести зелената ела,
звездата сребърна искри.

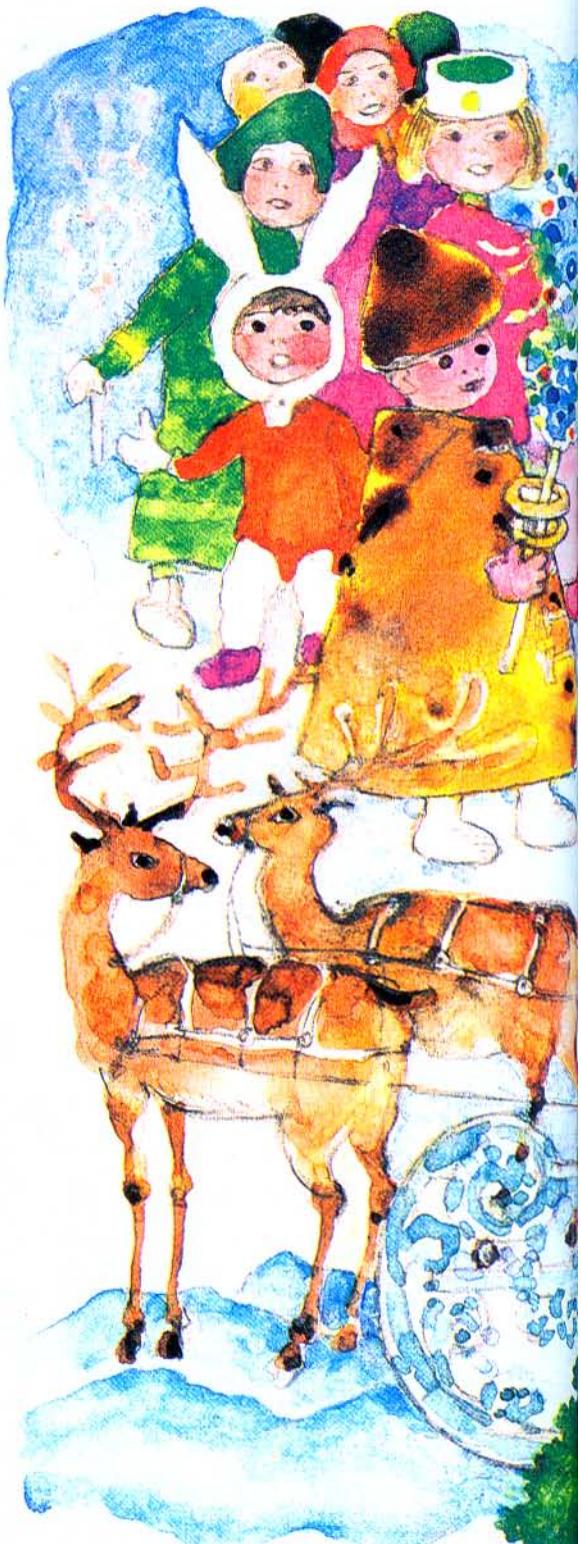
По градове и по села
вървиш и пръскаш светлини.
Добре дошла, добре дошла,
дари ни с труд и мирни дни!

Сурва, сурва година!

Сурва, сурва година,
весела година!

Да е спорна, плодовита,
да омеси топла пита.
Стадо на поле да блее,
сладко грозде да узрее!

Сурва весела година!
Мирна, радостна родина!



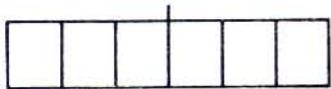
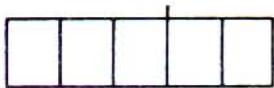
Гатанка

Във гората
е родена
и не се бои
от мраз.
Весела
и пременена—
днес е гостенка
у нас.



Й й

Й й



лай
лей
пей
май

кой
брой
безброй

ставай
пре|ставай



Зимата дойде

Ние спим. Мама ни извика:

— Ставай|те да видите кой е дошъл!
— Кой ли е дошъл тъй рано?

Гледаме навън. Безброй бели пеперуди
падат от небето.

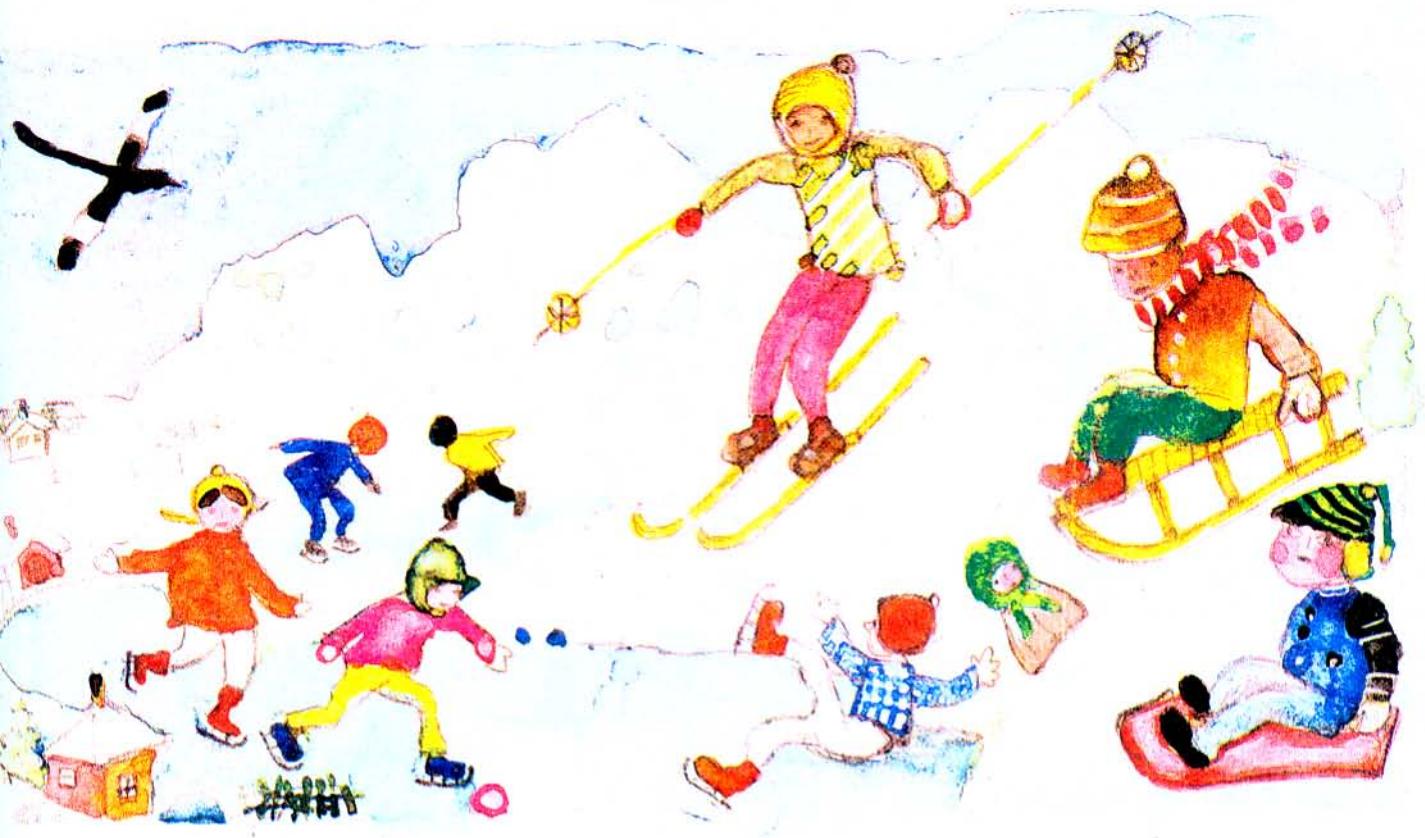
— Ай, колко е красиво!

Трупай, Бабо Зимо!

Не пре|ста|вай нито миг!

Студът

заледи реката.



мой — мои
твой — твои

герой — герои
завой — завои

Герой

— Татко, шейната ми дай!
— Спускай се, карай до край!
Бойко завайка се:
— Ой!
— Ставай, нали си герой!



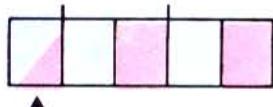
Ай и Ей

— Ай, ай, ай! — извикал Ай.
Тръгвай с мен и поиграй!
— Ей, ей, ей! — рекъл Ей.
Стой си вътре и се грей!

Аз съм излишен

Я

Я я



я

ям

яма

ясен

ясна

ясно

ясни

я

яд

ядка

Бри |га |ди |ри отишли да окопаят
ябъл |ковите дървета. Янко казал:

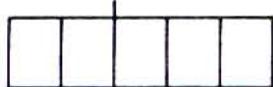
— Приятели, аз съм излишен.
Дър|ветата са три и вие сте трима!.
Я по-добре да си поиграя.

Като узрели ябълките, Янко дошъл
в гра|дината.

— Е, и сега си излишен — казали
прия|телите му.



*Който не радоти,
не трябва да яде!*



Бунт в банята

Андрей не се измива заран,
да не говорим за обяд.
Андрей с водата зле е скаран
и на водата го е яд.

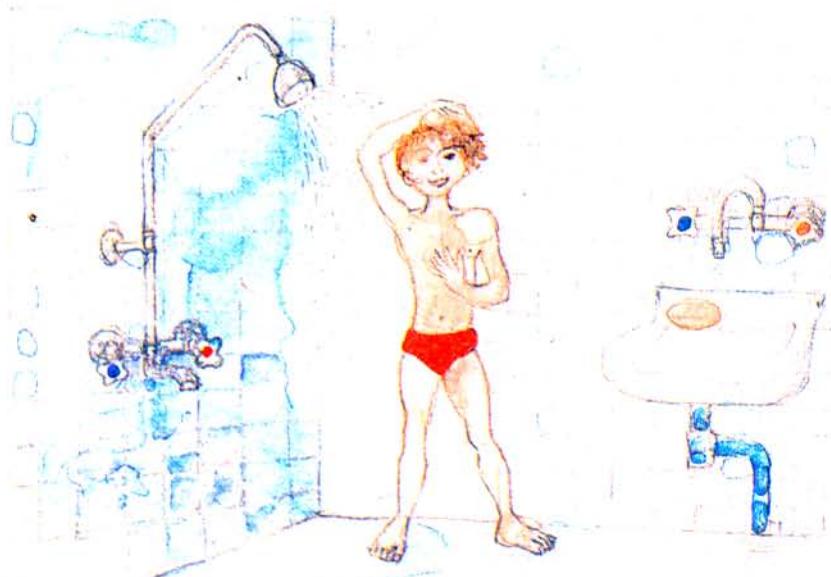
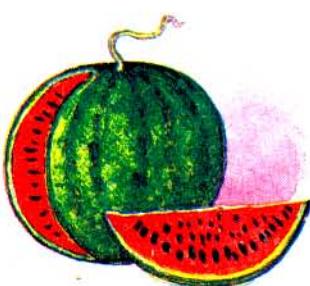
От дав на не | годува душа:
— От скука ми дойде до гуша!
Гневи се банята ни бяла:
— Андрей и в сън не съм видяла!

бал
бял

марка
мярка

Варна
вярна

дinya
сия



1. Колко звука имат думите **ям, ято** ?
2. С колко букви ги пишем?

а	ва	ма	на	па
я	вя	мя	ня	пя



Сънят на Явор

пиша — изговарям

броя — ?

стоя — ?

кроя — ?

летят — ?

вървят — ?

дения — ?

съня — ?

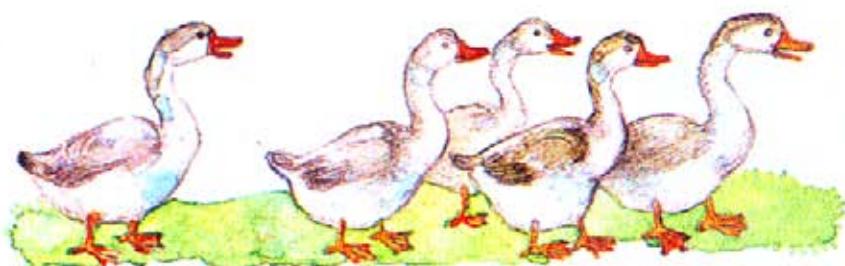
явор — Явор

ясен — Ясен

— Денят отмина във весели игри.
Сега Явор спи. Спи и сънува приятен сън.
Одеялото му става голям балон.
В балона са и неговите приятели — Мария
и Огнян. Вътърът ги понася нагоре.
Летят над морета, реки и язовири,



По път вървят, над път летят.





над заводи с големи комини.

— Внимание — комин! Надясно! Надясно!
вика Мария.

Но е късно. „Бум! Тряс!“ Те са на земята.
Сънят е свършил. Балон няма — одеялото е
пак одеяло. А Явор е на пода.

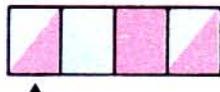
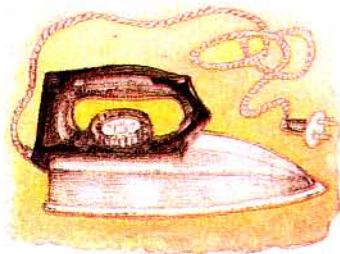
дясно — ляво
голям — големи



В този весел
детски кът
кукми мирно
не стоят.

Ю ю

Ю ю



ютия
юзда

Юлка
люлка
люлея

Юлка

Юлка е моя сестра —
малка, любима, добра.
Татко ѝ люлка направи
в дюлята, в клоните здрави.
Юлка аз в нея люлея.
Юлка люлея и пея.



Златна люлка

Слагам Мирко в златна люлка —
в златна люлка полю|лейка.
Люлея го, люлея го
и му пея златни песни.

ЮЛИ
ЮНИ

Юнак

Юлиян е юнак. Намери клонка
под дюлята. Завърза ѝ юзда.

Възседна я и препусна
като истински юнак. Съзря
един бръмбар на люляка.

Юнакът се изплаши и побягна.



Юлия
Юлиян

лупа
люпя

Людмила се втурна
за дюли през юли.
Но де ги през юли
узрелите дюли?



Людмил
Людмила

1. Колко звука?
2. Колко букви?

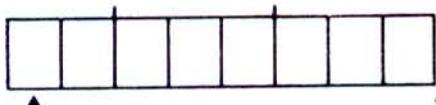


у	бу	ду	лу	ту
ю	бю	дю	лю	тю

юг кутия
юни ютия

Ч Ч

Ч ч



чай
чайник

чук
чукам

очи
очила

Счупената чаша

Едно момче играело и без да иска счупило една скъпа чаша.
Никой не видял.

Като се върнал татко му, го запитал:

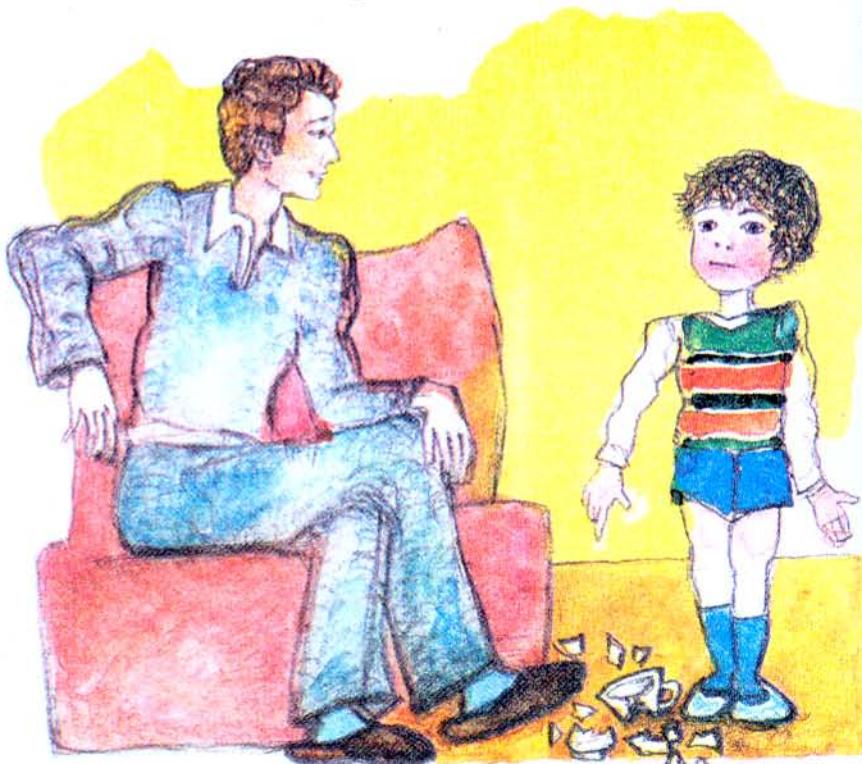
— Кой счупи чашата?

Момчето си признало:

— Аз.

А татко му рекъл:

— Много добре, че каза истината.



Oчи, очи, черни очи,
черни очи черешови.

Детски очила

Едно дете рече на татко си:

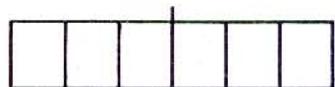
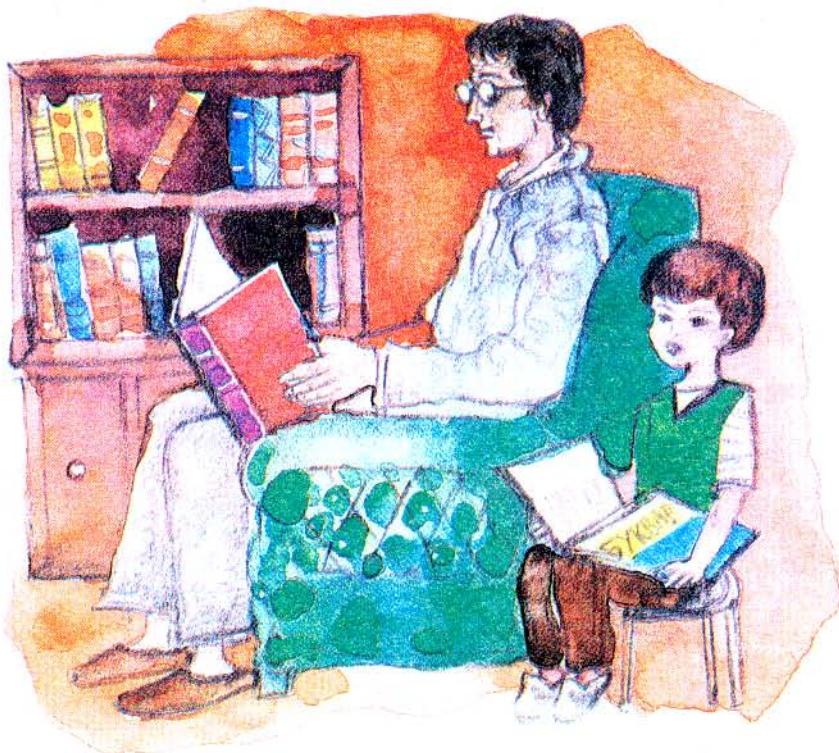
— Татко, купи ми очила. Искам като теб да чета книги.

— Добре, но детски очила — отговори татко му.

И той му купи буквар.

момче
момиче

чило
вуйчо



уч а
на уч а
уч ени к
уч ени чка
уч и тел
уч и тел ка
уч еб ник

Сутрин в него сричам
буквите на глас.
Колко го обичам
туй букварче аз!

Горо ле, горо зелена

Чавдар през гора вървеше
и на гората думаше:

— Горо ле, горо зелена,
имаш ли, горо, момчета
из тебе, горо, да бродят?
Гората мълчи, не казва,
водата мълчи, не чува,
най се обади славейче,
то на Чавдара думаше:

— Вчера оттука замина
татко ти с верни момчета,
за теб, Чавдаре, питаше!

Народна песен



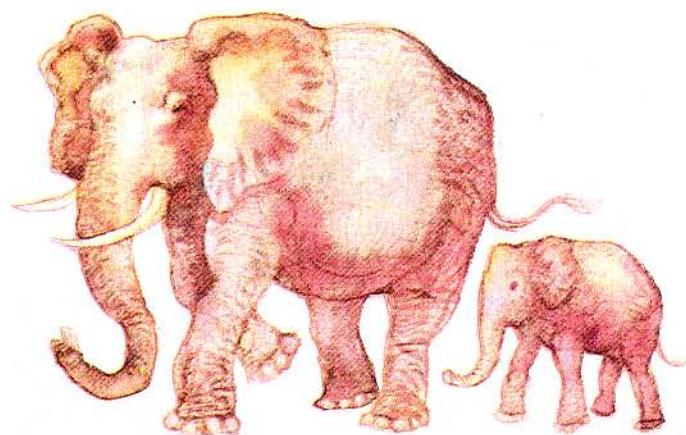


льв
слон
кон

клон
стол
куб

львче
слонче
конче

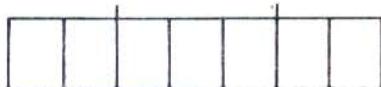
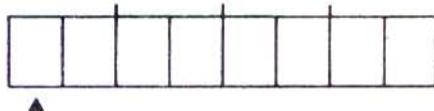
клонче
столче
кубче



Избирал, налирал
черешки гервени,
по триинки, по двенки
с опалики зелени.

Ц Ц

Ч Ч



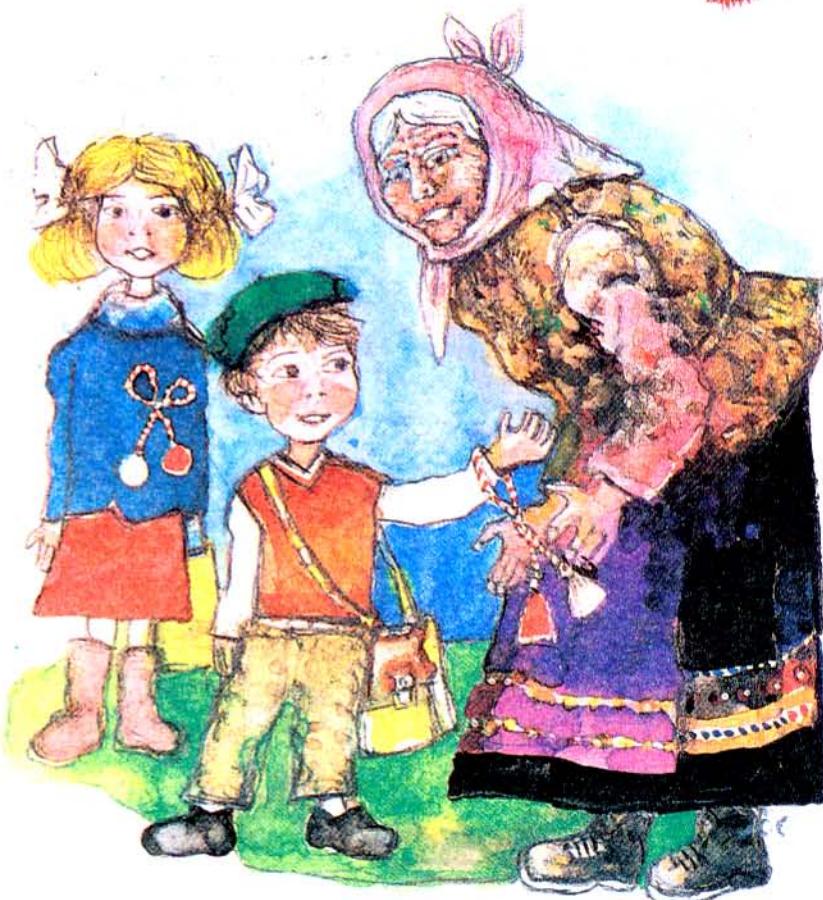
дeца
пeрца

лице
ръце

цигулка
цигулар

Мартеници

По градове и села се пази стар обичай. Дойде ли месец март, майките връзват за здраве мартеници на децата.



Баба Марта

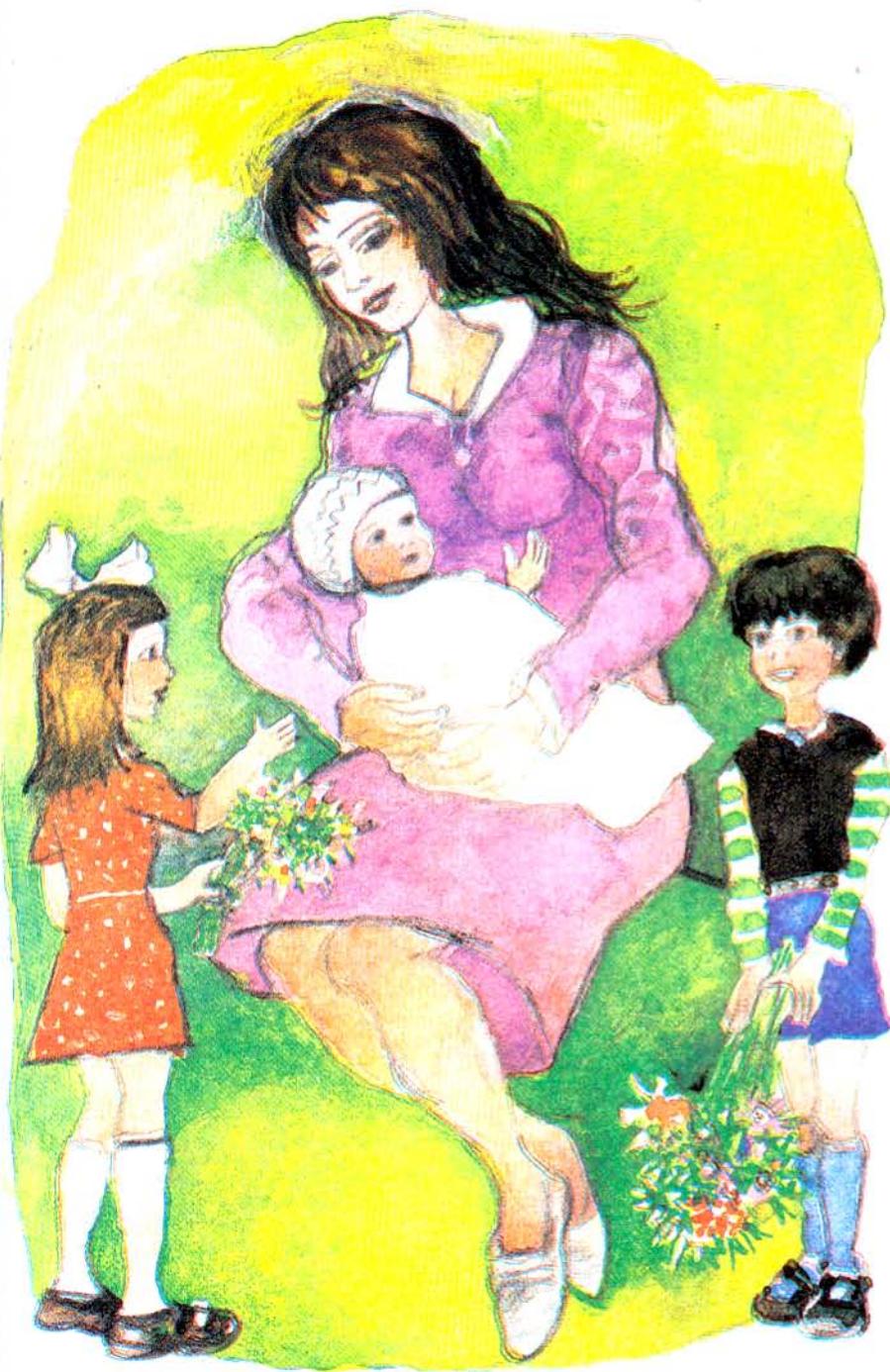
Баба Марта бързала.
мартелици вързала...
Първом на гората —
да листят листата.

А пък на дечицата
върза на ръчицата
мартелици чудни —
да са ранобудни...

Мама

Аз обичам мама
с обич най-голяма.
Тя ме е родила,
тя ме е кърмила,

песни ми е пяла
и ме е люляла.
На света едничка
тя е най-добричка.



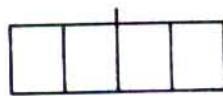
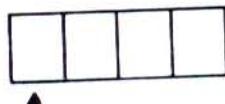
дете — детенце
 момче — ?
 момиче — ?

роса — росица
 вода — ?

Майчица — златна сенчица.

Xx

Xx



хор
хоро

хорà
хòра

xa

елха
леха

маха
муха

у
е

хо
хва



Хоро

Хайде всички
за ръце
да му друснем
пак хорце.

С леки стъпки
хоп-хоп-хоп!
Хайде силно:
троп-троп-троп!

А сега пък
на кравай —
ех, че сладко
се играй!

Хоп-хоп-хоп
пляс с ръце!
Весело е
туй хорце!



Хубави са всички



Хубавата пролет
идва със цветя!



Хубавото лято
идва с плодове!



Хубавата есен —
с пъстрите листа.

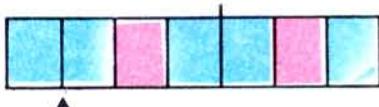


Хубавата зима —
с бели снегове.

Хубави са всички,
всички времена!

Щ щ

И и *и*



къща

къщурка

щър|
кел

щър|
кели

горещ
гореща

Щъркели

До нашата къща има стара върба.
На върбата — щъркелово гнездо.
Снощи щъркелите се завърнаха от юг.
Направиха няколко кръга над къщите и
дворищата. Нощта прекараха в старото
гнездо.

Утрото посрещнаха в ливадите.



Щъркел шарен, дългокрак,
ти от юг се връщаш пак.
А защо тук не стоя,
както ние у дома?

1. Колко звука има думата **къща**?
2. С колко букви я пишем?

Хлебчо и Трохичка

Трохичката питаше — Хлебчо отговаряше.

— Защо съм тъй слабичка, а ти —
едър и силен?

— Защото си самичка. У мене са събрани
безброй много трохички — да са здрави и
силни.

— Защо им е силата?

— Да си хранят юначе с накривено
калпаче. Юначето ще расне. Орач ще си по-
расне, ще разоре нивята.

— Защо му са нивята?

— Да му родят пшеница.

— Защо му е пшеница?

— Да си мели брашънце.

— Защо му е брашънце?

— Да си меси хлебчета.

— Защо са му хлебчета?

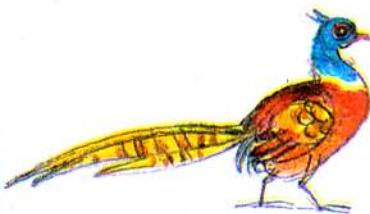
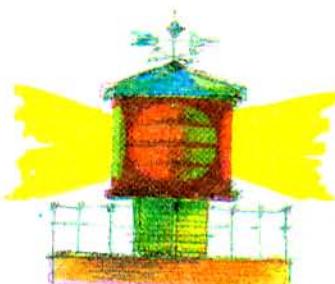
— Да нахрани момченца
със звънливи гласченца...



Шурто хвана Шурка под ръгича.
победе я през гъста горича —
да занесат на Шуркина мајка
едно бяло цветенце от мајка.

Ф ф

Ӧ Ӧ



фар
светофор

фор
фир ма
фер

Светофор

Фанка през града лети.

— Фанке, где отиваш ти?

— Филм да гледаме с Дафина за фазана и делфина.

— Светофор като съзрете, на червено вие спрете.

А пък светне ли зелено — той ви казва: „Разрешено!“.

Светофорът ярко свети, свети, за да ви подсети!



София е най-големият град в България. Тя е столица на нашата родина.

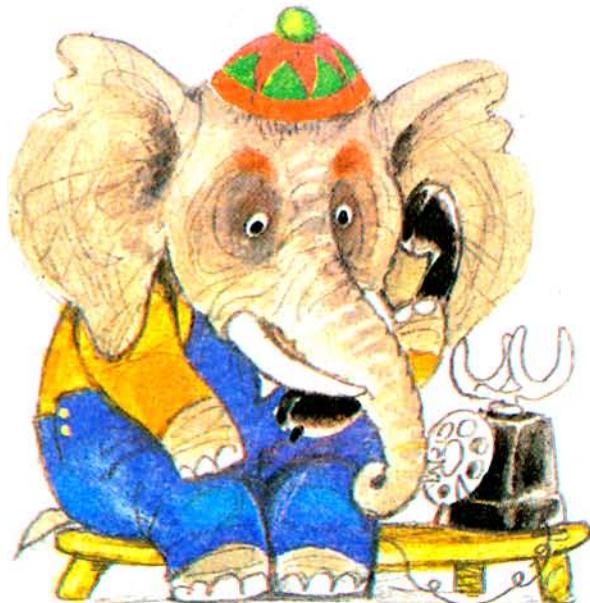


фон
телефон

Телефон

Отзарана звънна телефонът.

- Ало, кой е?
- Ало, тук е слонът!
- Откъде звъните, чичо Слон?
- От един камилски телефон.
- И какво ви трябва, обадете?



в или ф

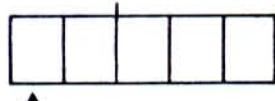
картоф — картофи
пантоф — пантофи

кафяв — кафяви
красив — красиви

- Шоколад веднага из pratete!
- Да из pratим, ала за кого е?
- То се знае — за синчето мое.
- За синчето — колко килограма?
- Да не бъде пратката голяма — само към стотина килограма...

Ж ж

Ж ж



Кой как се труди

Мравчо на почивки къси
житце носи на гърба си.

Рунтавелка има грижи:
жълъд сбира, гъбки ниже.

Ежко влачи в храсти скрити
ябълки върху бодлите.

Лястовичката игрива
носи кал, гнездо си свива.



Житото жълтее

като злато.

Житената питка

Имало едно време един дядо и една баба. Веднъж дядото казал на бабата:

— Бабо, я събери брашно за една питка!

Бабата омесила питка и я сложила на прозореца да изстива. А питката се търкулнала. Насреща ѝ заекът.

— Питке, ще те изям!

— Не ме изяждай, ще ти изпя песничка!
И пак се търкулнала — дим да я няма.



Иде и Лисана. Пак запяла житената питка. Лиса рекла:

— Ела по-близо, че съм глуха. И още веднъж ми изпей песничката.

Приближила се питката, а Лиса — ам!
И я налапала наведнъж.

Ж или Ш

нож — ножа

кош — коша

мъж — мъже

морж — моржове

Веселба

Там под старата върба
става дружна веселба.
Пее жаба-Жаборана,
Лиса бие барабана,
а едно мишле отпред
свири бодро на тромpet.

Хопа-хоп! Хопа-хоп!
Тропа-троп! Тропа-троп!
Но заръси ситен дъжд,
пръснаха се изведнъж!
Само жаба-Жаборана
да си пее там остана.

— Де отиваш, Ежко,
Ежко Бодлидрешко?
— Тръгнах за къпини
ей по тез долини.
— Стой да питам мама,
та да ходим двама.





ж		м					
е		р					
с	н	е	ж	е	н		
р	е	ж	а	ж	а	б	а



ЙО ЙО

Чичо Пейо

Качил се чичо Пейо на кобилата си и тръгнал за града. Пътят му минавал между градините и над главата му се надвесвали клони, отрупани с узрели череши.

Спрял кобилката си чичо Пейо, опрял краката на стремената, поизправил се малко

майор

Йонко
Йонка

Йордан
Йорданка

район

Зайо Байо

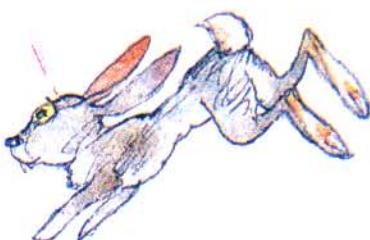


и почнал да бере. Бере-яде, бере-яде и си мисли:

— Както съм сега, да има някой да каже на кобилката: „Дий!“ — ще падна да се пребия.

Както си мислил чичо Пейо, тъй, без да иска, казал: „Дий!“

Кобилката тръгнала и чичо Пейо се намерил на земята.



ЬО ЬО

Тичай, тичай, конъо,
конъо вихрогонъо,
че за мен се вайка
мойта мила майка.



син
синьо

кон
конъо

Петьо
Петльо

леля
лельо

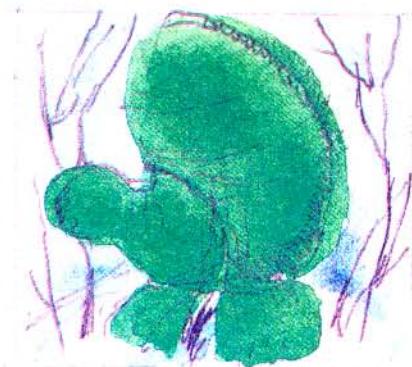
Пейо
Пеньо



— Охльо Бохльо,
покажи си рогцата
да ги видят децата
бели ли са,
черни ли са!



Синьото цвете растеше,
растеше, буйно цъфтеше.
Пътъом се мома отбива
и чудна китка си свива.



Дядовата ръкавичка

Тръгна дядо за Златица,
изгубил си ръкавица.
Там играла на поляна
малка мищница Гризана,
ръкавичката видяла
и на топличко се свряла.



Ей го морен и подплашен
тича Зайо от горица.
Спира го на пътя прашен
дядовата ръкавица.

— Кой на топло там се гуши? —
пита Зайо дългоуши...
— Аз съм мъничка Гризана.
Кой си ти, че страх ме хвана?
— Аз съм Зайо Средногорски,
крия се от думи хорски —
каза Зайо боязливо
и попита предпазливо: —
— В тая топла ръкавица
мир дали ще да намери
мойта, плахата душица?

А какво се случило по-нататък?



К к
В в

И и
К

Ю

Мога да чета

А, Б, В — шепти буквара —
той със мене разговаря
и ме води по света
— вече мога да чета!

А е азбуката свята—
дар от Солунските братя.

Б — България! Във нея
весел и щастлив живея.

В е връх във планината,
който среща пръв зората.

Г е гълъбчето бяло,
в мирен изгрев полетяло.

Д — другарче, без което
нямам радост във сърцето.

Е — елхичка в светъл час
и край нея Дядо Мраз.

Ж — жита узрели, златни
сред полята благодатни.

З — със знания и книга
надалече се достига.

И — игри, игри любими
в летен зной и снежни зими.

К е клас задружен, дето
сбира знания детето.

Л е люлякът в Балкана
на Игликина поляна.

М е мама! Майко мила,
моя обич и закрила!

Н — народът ни любим е,
дал ни българското име.

А а

Я я

О е обичта голяма
и към татко, и към мама.

П е песента изпята
в похода през планината.

Р пък радостта разгаря,
че изучихме буквара.

С е свобода мечтана,
от борците завещана.

Т — трицветното ни знаме,
дето със любов огря ме.

У — училище! Оттука
блика изворът наука.

Ф е фар, пронизал мрака,
пръв приятел на моряка.

Х — хорце игриво зная,
гайда свири — аз играя!

Ц — цветя цъфтят в градина,
както нашата родина.

Ч — часовникът тик-така—
бързай, ще изпуснеш влака!

Ш — без шал и без качулка
ставаш ледена шушулка.

Щ — щом щъркелът затрака,
идва пролетта, не чака.

Ъ е ъгъл в мойта стая,
дето уча и играя.

Ю — през юли е добре
да отидеш на море.

Я е ярък небосвод,
ясен път за цял народ!

K

Кирил и Методий

Братските народи
с букви кой дари?

Кирил и Методий –
братята добри.

Днес венчу им вие
чумата страна.

С гордост славим ние
тези имена.



ТАТКОВИНА

Хубава си, татковино —
име сладко, земя рай;
сърце младо и невинно
за теб трепка, та играй.

Мили ми са планините
и на север, и на юг;
драги ми са равнините,
набраздени с наший плуг.

Дор на небо ясно слънце,
дор на очи свят, живот,
ще обичам аз от сърце
таз земя и тоз народ.





Съдържание

Предбуквен период 4

Текст – питам, отговарям, разговарям, разказвам (с. 4 – 12)

България – нашата земя хубава (с. 4), Подготвям се за училище (с. 6), Моят първи учебен ден (с. 7), Дядо и ряпа – приказка (с. 8), В клас – уча се, говоря, слушам, чета, пиша (с. 10), През междучасието – играя, пея, тичам... (с. 11), Аз и моите нови другари – как да разговаряме помежду си? (с. 11)

Изречение – съставяне на изречения (с. 12 – 16)

Правилно ли се движим по улиците? (с. 12), Транспортните средства (с. 13), Моето семейство – мама, татко, аз... (с. 14), Вкъщи, на двора (с. 15)

Дума – какво назовавам с нея? Думата в изречението (с. 16 – 17)

Есен в гората. Как животните се подготвят за зимата? (с. 16), Любими герои от приказки (с. 16)

Сричка – делене думите на срички. Сричката в думата (с. 17 – 18)

В зеленчуковата градина. Познаваме ли есенните зеленчуци (с. 17)

Звук – упражнения в звуков анализ (с. 18 – 23)

В игротеката – рисувам, моделирам, конструирам... (с. 18), Цветята – обичате ли ги? (с. 18), При животните в зоопарка (с. 20), Болен здрав носи – приказка (с. 22)

Обобщение 24 – 25

Българската азбука (с. 26)

Буквен период 28

Гласните звукове и техните букви Аа, Ъъ, Оо, Уу, Ее, Ии (с. 28 – 41)

Агънце (с. 28), Животните – обичам да се грижа за тях (с. 28), Болната кукла (с. 29), Хитър Петър и чорбаджията (с. 31), Лакомото мече (с. 33), Нашето училище (с. 34), Бърза работа (с. 36), Уча и играя (с. 38), Немирното коте (с. 39)

Обобщение 40



**Съгласните звукове и техните букви Мм, Лл, Рр,
(с. 42 – 51)**

Мама (с. 42), Лале (с. 44), Игра с кукли (с. 46),
На море (с. 48), Руми и Лили (с. 49), Щастли-
во детство (с. 50)

Обобщение 51

**Съгласните звукове и техните букви Кк, Тт, Сс,
Пп, Шш (с. 52 – 63)**

Весела игра (52), Кукла (с. 53), Татко и Тони
(с. 54), Есен (с. 56), На потока (с. 58), Петър
плет плете (с. 59), Прела Пена (с. 59), Уши
Муши (с. 60), Машини (с. 61)

Обобщение 62 – 63

**Съгласните звукове и техните букви Вв, Дд, Бб, Зз,
Гг, Йй, (с. 64 – 79)**

Мишле и молив (с. 64), Врана и Лисана (с. 65),
Под дървото (с. 66), Дървар (с. 67), Баба (с.
68), Отишла баба за дренки (с. 69), Бреза (с.
70), Вълкът и седемте козлета (с. 71), Игра в
гората (с. 72), Нова година (с. 74), Зимата дой-
де (с. 76), Герой (с. 77)

Букви Яя, Юю (с. 78 – 83)

Аз съм излишен (с. 78), Бунт в банята (с. 79),
Сънят на Явор (с. 80), Юлка (с. 82), Юнак (с.
83)

**Съгласните звукове и техните букви Чч, Цц, Хх,
(с. 84 – 91)**

Счупената чаша (с. 84), Детски очила (с. 85),
Горо ле, горо зелена (с. 86), Мартеници (с.
88), Баба Марта (с. 88), Мама (с. 89), Хоро (с.
90), Хубави са всички (с. 91)

Буквата Щщ (с. 92)

Щъркели (с. 92), Хлебчо и Трохичката (с. 93)

**Съгласните звукове и техните букви Фф, Жж, (с.
94 – 98)**

Светофар (с. 94), Телефон (с. 95), Кой как се
труди (с. 96), Жителата питка (с. 97), Веселба
(с. 98)

Обобщение 99

Буквосъчетания Йо ю и ЪО ъо (с. 100 – 102)

Чичо Пейо (с. 100), Тичай, конъо (с. 101), Дя-
довата ръкавичка (с. 102)

Следбукивен период 104



Стойка Здравкова, Петър Пашов, Асен Босев, Атанас Цанков, Тодорка Узунова

БУКВАР

ЗА ПЪРВИ КЛАС
на средното общеобразователно училище

ХУДОЖНИЦИ НА ИЛЮСТРАЦИИТЕ

Борислав Стоев, Николай Стоянов, Иван Димов, Алекси Начев

ХУДОЖНИК ОФОРМИТЕЛ

Владислав Паскалев

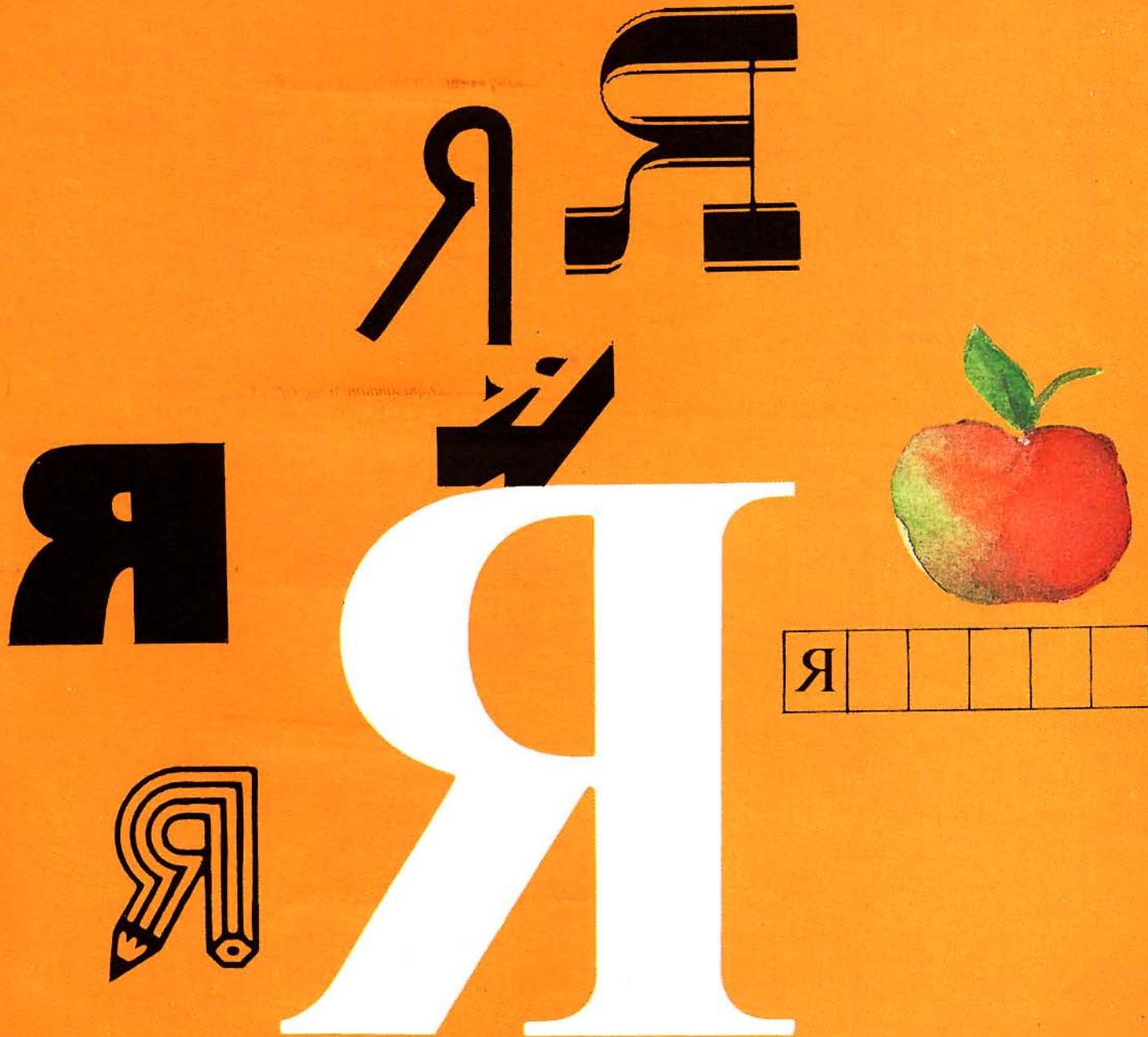
Рецензенти: проф. д-р Александър Маджаров, Леда Милева, д-р Петър Милев, ст. н. с. Владко Мурдаров, ст. н. с. Тодорка Владимирова, Надежда Витанова, Петър Пенчев, Детелица Аарамова, Николина Димитрова. Редактор Евелина Мавродиева. Художник на корицата Борислав Стоев. Художници на илюстрациите: Борислав Стоев, Алекси Начев, Иван Димов, Николай Стоянов. Художник-оформител Владислав Паскалев. Художник-редактор Светла Благоева. Технически редактор Йорданка Иванова. Коректор Наска Алиниева.

ISBN 954-01-0337-1

Българска. Издание II/тираж 1998 г. Дадена за печат на 25.VI.1998 г. Излязла от печат на 31.VII.1998 г. Формат 54x84/8. Печ. коли 14. Изд. коли 11,76. Тираж 96 552. Портъчка № 5443.

Издателство „Прогрес“ – София 1184, Цариградско шосе 117
Печат „Образование и наука“ – София







БЕЗПЛАТЕН ЕКЗЕМПЛЯР

ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

В СИСТЕМАТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Цена 2320 лв.